A. Öcalan'ın "Perspektif"i Üzerine
Notlar
Kim İçin ve Ne İçin Perspektif!

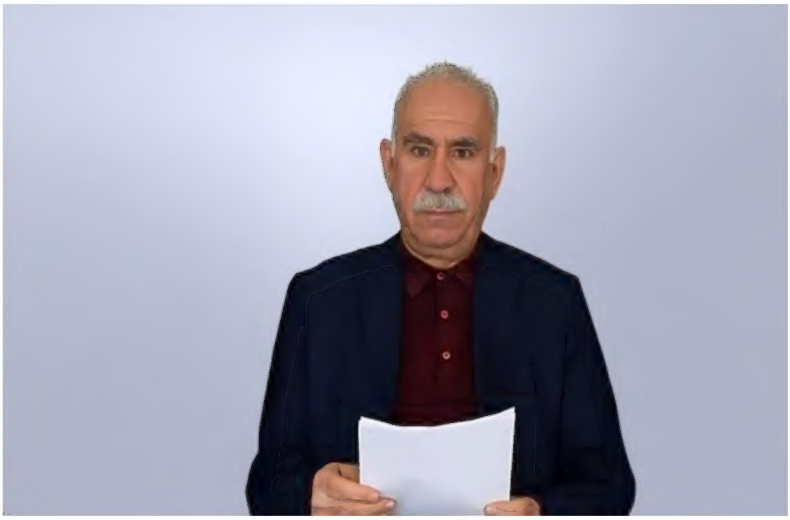

Parti Yayınları
www.tkpml.com

A. Öcalan'ın "Perspektif"i Üzerine Notlar Kim İçin ve Ne İçin Perspektif!

PKK lideri Abdullah Öcalan'ın "Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı"nın ardından, PKK, 5-7 Mayıs tarihlerinde gerçekleştirdiği Olağanüstü 12. Kongresi'nde fesih kararı alarak silahlı mücadeleyi sonlandırma kararı aldı. A.Öcalan, PKK'nin 12. Kongresi'ne gönderdiği iki ayrı belge hazırladı. Serxwebûn gazetesi, 521'inci sayısında A.Öcalan'ın 25 Nisan'da kaleme aldığı 21 sayfalık belgeyi yayımladı.

Genel Giriş

PKK lideri Abdullah Öcalan'ın "Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı"nın ardından, PKK, 5-7 Mayıs tarihlerinde gerçekleştirdiği Olağanüstü 12. Kongresi'nde fesih kararı alarak silahlı mücadeleyi sonlandırma kararı aldı. A.Öcalan, PKK'nin 12. Kongresi'ne gönderdiği iki ayrı belge hazırladı. Serxwebûn gazetesi, 521'inci sayısında A.Öcalan'ın 25 Nisan'da kaleme aldığı 21 sayfalık belgeyi yayımladı.

A.Öcalan, giriş ve yedi ana başlıktan oluşan bu "Perspektif" belgesinde, kendisi ve örgütü açısından yeni dönemin teorik, politik, tarihsel ve programatik temellerini ele alıyor.

Bu makalede A.Öcalan'ın PKK'nin Olağanüstü 12. Kongresi'ne göndermiş olduğu "Perspektif" mektubuna dair bir değerlendirme yapılmaktadır.

Tarihsel Olarak İdealizm

İnsanlık tarihi, materyalist ve idealist düşüncelerin çeşitli varyasyonlarıyla doludur. İnsanlık tarihinin detaylı bir incelemesiyle, kendinden önce gelen ve çağdaşı olan filozofların düşüncelerini ele alışıyla Karl Marks, materyalizmi kuru ve ruhsuz halinden kurtarmış, diyalektiği de idealizm batağından çıkararak diyalektik materyalizmi proletaryanın hizmetine

sunmuştur. Sınıfların ortaya çıkmasıyla birlikte idealizm, ezenler tarafından ezilenlere empoze edilmiş ve gerçek, her zaman manipüle edilerek, bir çeşit rıza üretimi gerçekleştirilmiştir.

Örneğin Antik Yunan döneminde yurttaşların (köleler ve kadınlar yurttaş değildi) çeşitli hakları mevcutken ve birçok kez iktidar biçimleri değişip çeşitli yasalar yapılıp bozulmuşken baki kalan şey köleliğin kendisidir. Kölelik doğal olarak kabul edilmiştir. Kölelerin kendilerinin de bunu doğal kabul etmesi sağlanmıştır.

Binlerce yıl sonra üretim biçimlerinin değiştiği ve köleliğin kapitalizm koşullarında ücretli köleliğe dönüştüğü bir çağda, değişmeyen tek şeyin ise -yasaların "mülkiyetin koruması" üzerine inşa edilmesi- sebebinin elbette elle tutulur ve gözle görülür nedenleri bulunmaktadır.

Tarih her zaman bu şekilde yaşanmamıştır. Ancak tarih, niyetlerle de açıklanamaz. İnsanlığın çektiği acılara çare arayan, uğradığı haksızlıklara dur demek için ayağa kalkan, eşitlik ve özgürlük için örgütlenen, iktidarı almak için mücadele eden ve belirli bir dönem için bile olsa mülkiyet ilişkilerini tersine çeviren gelişmeler ve ileriye sıçrayışlar elbette yaşandı. Ancak bütün bunlar, her zaman aynı mantıksal düzlemde ele alınmadı. Mülk sahipleri, nasıl "kötü insanlar" oldukları için bu yasaları çıkarmadılarsa köleler de "iyi insanlar" olduklarından dolayı ayaklanmadılar.

Nasıl ki, gündelik yaşamda erdem gibi bir değeri esas alan Antik Yunan polisleri kendilerinin dışında yaşayan herkesi "barbar" olarak tanımladılarsa, kendilerini "barış dini" olarak tanımlayan Müslümanlar, kendi dininden olmayanlara "gavur" diyorlarsa, "iyi bir insan" olmasına rağmen dokuma işçisi Erdal, göçmenleri "tehlikeli" buluyorsa; bütün bunların egemenler tarafından empoze edilen özel mülkiyet ve onun korunması ile sıkı sıkıya bağı bulunmaktadır.

Bir de bu bağdan kurtulma iddiasıyla tersten kurulan mantıklar söz konusu elbette. Bugün de benzeri bir süreç yaşanmaktadır.

Şimdilerde A.Öcalan tarafından "yeni" bir sosyalizm tanımlamasıyla karşılaşıyoruz. Örneğin proletarya diktatörlüğünü "demokratik" olmadığı için reddeden bir sosyalizm "savunusu"yla karşı karşıyayız. Şöyle diyor A.Öcalan

Perspektif metninde;

> *"Sosyalist ideoloji üzerine yoğunlaşmamızın ve onu demokratize etme girişimimizin nedeni budur. Aslında sosyalizme demokratik demek de tam oturmuyor. Çünkü sosyalizm zaten demokratik olmalı. Fakat reel sosyalizm devlet iktidarını ele geçirme ve devleti proleterleştirme yani proletarya diktatörlüğü yönelimli olduğu için demokratik özü zayıftır. Demokratik sosyalizm ifadesini bu nedenle kullanma ihtiyacı duyduk."*

Bu ifadeler üzerine pek çok şey söylenebilir. "Sosyalizmi demokratikleştirmek" iddiasından proletarya diktatörlüğünün kimin için demokrasi, kimin için diktatörlük olduğunu önemsemeyen bir yaklaşımdan bahsediyoruz. Aslında A.Öcalan'ın -tüm niyetlerinden bağımsız biçimde- düşünüş şekli, Bauer kardeşlerin durumuna benzemektedir.

K.Marks ve F.Engels'in ilk ortak çalışmaları olan Kutsal Aile'de, toplumsal zihniyeti değiştirmek için mücadele eden ve bu nedenle Hristiyanlığı hedef tahtasına koyan Bauer kardeşlere karşı, tarihsel/toplumsal materyalizm örneği sunulur. Buna göre din, ideolojik alanda insanları etkisi altına almasına rağmen kutsal kitapta ifade edildiği gibi gökyüzünden inmemiş, toplumsal yaşam ve ilişkilerde temellenmiştir. Dini ortadan kaldırmak için onun teorik eleştirisi ve ideolojik planda alt edilmesi yeterli değildir ancak pratik eleştiri ile, yani onu yaratan ve besleyen-koşullayan maddi ilişkilerin değiştirilmesiyle ortadan kaldırılması gündeme gelebilir. Bauer kardeşler de

toplumsal sorunların temelini zihniyette yani dinde aramakta, bu nedenle dine karşı mücadeleyi esas almaktadır.

> *"Genel olarak söylemek gerekirse fikirler, hiçbir şeyi iyi bir sonuca vardıramazlar. Fikirleri iyi bir sonuca vardırmak için, pratik bir gücü kullanan insanlar gerekir."* (Karl Marx-Friedrich Engels, Kutsal Aile, çev: Kenan Somer, Sol Yayınları, 2003)

Spartaküs'ten Şeyh Bedrettin'e, Thomas Münzer'den Paris Komünü'ne, Celali İsyanları'ndan Kürt Serhildanlarına, 15-16 Haziran'dan Gezi İsyanı'na kadar iktidarı hedefleyen ya da hedeflemeyen, silahlı ya da değil birçok pratik eleştiriye sahne oldu. Bunların hepsi, şüphesiz, yüzde yüz aynı biçimiyle ele alınamaz. Kürt serhildanlarının dahi kendi içinde her biri ayrı bir inceleme konusudur. Bunları aynı kılan şey, yenilgiye uğramış olmaları da değildir elbette. Nitekim bazıları belirli zaman dilimleri içinde ve bölgelerde iktidarı dahi ele geçirmeyi başardılar. Kimisi ekonomik temelli, kimisi demokratik temelli, kimisi ise kimlik ve dini temelli olan bu kalkışmalar incelendiğinde gerek tarihsel süreçleri gerekse de yükseldikleri temelin doğru inşa edilmemesi gibi sebeplerle -niyetlerinden bağımsız olarak- üzerlerine idealizmin kesif kokusunun sindiği görülecektir.

Tarihin belirli bir aşamasından itibaren ise idealizmin kitlelere daha bilinçli ve daha örgütlü şekilde empoze edildiğini görürüz. Özellikle Sovyet ve Çin devrimlerinin ardından ve Hitler faşizminin alt edilmesiyle birlikte Bulgaristan'da, Arnavutluk'ta, Vietnam'da, Romanya'da, Küba'da, Laos'ta, Şili'de, Burkina Faso'da, Kamboçya'da ve daha birçok yerde ardı ardına yaşanan ulusal kurtuluş mücadeleleri ve devrimlerle birlikte başlayan bir süreçtir bu.

Ulusal hareketlerin farklı muhtevaları bulunur. Bunları ileride yeniden ele alacağız. Ancak Lenin'in "emperyalizm ve proleter devrimler çağı" söyleminin sağlamasıymışçasına geçtiğimiz yüzyıla emperyalizme karşı mücadele ve proletarya önderliğinde yürütülen ulusal kurtuluş mücadelelerinin zaferleri damgasını vurmuştur. Bununla birlikte başta Sovyetler ve Çin olmak üzere modern revizyonist iktidarlar aracılığıyla sosyalizmden geriye dönüşlerin, revizyonların, iyileştirmelerin başladığı bir süreç yeni bir çelişkiyi doğurmuştur. Çin'de yaşanan Büyük Proleter Kültür Devrimi (BPKD) ile bu çelişki çözülmeye çalışılmışsa da uzun vadede emperyalizm, kendi suretinde bir dünya yaratmayı başarmıştır.

Ancak bu, kitlelerin haklı öfkesini durdurmak için yeterli değildir. Bu nedenle daha kapsamlı bir ideolojik saldırı dalgası olarak "tarihin sonu" söylemi ile "demokratikleşme" ve "sınıflar bitmiştir" manipülasyonları başlamıştır. Özellikle sosyal emperyalizmin çöküşü ve Sovyet devriminden arta kalanların çözülüşüyle birlikte büyük bir karamsarlık dalgası dünyayı sarmaya başlamıştır. ABD emperyalizmi öncülüğünde batılı emperyalistlerin de işbirliği ile komünizme karşı yürütülen kampanya, fiziksel saldırılarla birlikte ideolojik teslim almayı da içermeye başlamıştır.

I. ve II. Emperyalist Paylaşım Savaşları, kapitalizmin üretim tarzının, emperyalist ilişki ve çelişkilerin bir ürünüydü. Ancak Kruşçev modern revizyonizmi, bu gerçeği çarpıtarak pratikte devrimleri ve savaşları reddetti. Haklı ve haksız savaş ayrımını ortadan kaldırdı. Savaşlara ve devrimlere neden olan nesnel yasaların ve ilişkiler bütününün artık ortadan kalktığını savundu. Kruşçev'e göre, emperyalizm saldırgan doğasını yitirmişti ve artık "kalıcı barış"tan, uluslararası sorunların "karşılıklı anlayış" ile çözülmesinden söz edilebilirdi. (Hangi soru merkezidir? Devrim ve savaş mı, yoksa barış ve bir arada yaşam mı?-İran Halkın Fedaileri Örgütü, çeviren Leman Meral Ünal, Sendika.Org)

O dönem Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ni ve pek çok başka komünist partiyi esir alan bu sapma, "gerilimi azaltma" kisvesi altında komünist ve devrimci harekete ciddi geri adımlar attırmıştır. Bu partiler, Lenin'in Proletarya Devriminin Askeri Programı'nda açıkça ifade ettiği şu gerçeği reddediyorlardı: *"Ancak, biz, tek ülkede değil bütün dünyadaki burjuvaziyi devirir, yener ve onları mülksüzleştirirsek, savaşlar olanaksız duruma gelir."* (Proletarya Devriminin Askeri Programı, "Sosyalizm ve Savaş" içinde [s: 59-72] yayınlanmıştır. Sol Yayınları, Beşinci Baskı, Şubat 1980, Birinci Baskı, Mart 1970) Lenin'in bu yaklaşımını *"Toplumsal barış ancak sınıfların ortadan kalkması ve toplumun tüm katmanlarının tam hak eşitliği içinde yaşaması yoluyla mümkündür"* diye yorumlayabiliriz.

Yine Lenin;

> "*Kapitalizm ve sosyalizm yan yana var oldukça barış içinde yaşayamazlar ya biri ya da diğeri eninde sonunda zafer kazanacak ya Sovyet Cumhuriyeti ya da dünya kapitalizmi için cenaze töreni düzenlenecektir"* demektedir. (V.İ.Lenin, "Speech Delivered at a Meeting of Activists of the Moscow Organisation of the R.C.P.(B.)-6 Aralık 1920", Collected Works, Cilt 31, Progress Publishers, 1965, Moskova, s. 438459)

Lenin'in oldukça açık ve net uyarılarına rağmen Kruşçev modern revizyonizmi, "kalıcı barış" tezi ve uluslararası sorunların "karşılıklı anlayışla" çözülebileceği yönündeki iddiası ortaya çıkmıştı. Bu tür bir yaklaşım modern revizyonizmin MLM bilimini nasıl revize ettiğini göstermesi açısından anlamlı olduğu kadar sosyalizmde geriye dönüşün somut adımlarından biriydi. (Elbette geriye dönüşün kökenlerini daha derinlerde ve daha öncesinde aramak gerekir.)

Özetle devrimci ve komünistlerin, genel olarak "barış" meselesine yaklaşımı bu minvaldeyken, bugün ise A.Öcalan yeni bir şey bulmuşçasına şaşırarak, mektubunda şunları ifade etmektedir:

> *"Tuhaftır, bizim tarafımızdan değil, bizzat benimle amansız ve her an idamım için herşeyi yapan bir Türk, dönemin Türk duyarlılığının partileşmiş hatta proto parti devletin en yetkili sesi ve eli olarak Devlet Bahçeli açtı bu yeni dönemi. Yani bizimle amansız savaş önderi olarak Bahçeli DEM heyetine bunu bizzat söylüyor. 'Ben bütün ömrümü buna adamıştım ama şimdi yeni bir dönemi başlatmak istiyorum.' Bu da bana göre, bu barış ve demokratik toplum çözümüne açık bir çağrı ifadesidir. Hem bir barış çağrısı hem tutarlı hem de demokratik çözüm içeriği olan bir barış çağrısı. Gelişmeler biraz bunu da gösteriyor"* diyor.

A.Öcalan'ın bu ifadesinde sözünü ettiği "barış", Kruşçev örneğinde de görüldüğü gibi farklı dönemlerde farklı biçimlerde dile getirilmiştir. Bütün farklılıklarına rağmen bu türden bir barış söyleminin hizmet ettiği tek yer ise burjuvazinin çıkarlarıdır.

Oysa Lenin, barış içinde birarada yaşama tezini, dünya çapındaki devrimci hareketleri güçlendirme hedefine hizmet eden devrimci bir politika olarak ileri sürmüştü. Lenin'e göre bu teori, dünya halklarının proletarya devrimlerini hızlandırma amacı için kullanılmalıydı; sosyalist bir ülkenin dış politikasının temeli ve asli unsuru olarak değil.

Örgütlü Bir Saldırı Dalgası Neo-Liberalizm ve Postmodernizm Kolkola

Kautsky, Kruşçev gibilerinin içeriden başlattığı ihanet, küçük burjuva sosyalizminin ve emperyalist-kapitalist sistemin

saldırılarıyla birleştiğinde elbette ortaya korkunç derecede çarpık bir "demokrasi ve sosyalizm" anlayışı çıktı. Bookchin, Negri gibi kişiler ise, MLM biliminin ortaya koyduğu hatta dışarıdan saldırarak bütün tarih bilincini alt-üst ettiler. Bu sürecin hızlanmasında ataerki, heteroseksizm, şovenizm gibi ideolojik hastalıkların etkisinin büyük olduğunu da unutmamak gerek elbette. Bu hastalıklar nedeniyle, kitleler "demokrasi" adına kendi elleriyle yarattıkları devrimlere karşı örgütleniyordu.

Emperyalist-kapitalistler, "sosyalizm" adı altında uygulanan sekter politikaları kendi politikalarının malzemesi haline getiriyorlardı. Benzeri saldırılar elbette en başından beri vardı. K.Marks'ın, F.Engels'in ve V.İ.Lenin'in kişisel olarak uğradıkları iftiralar, temelsiz oldukları için kimsenin ciddiye almadığı söylentiler olarak kaldılar.

Ancak bugün sosyal emperyalizm diye tanımladığımız bu süreçte "sosyalizm" adına uygulanan bir dizi politika, kitleler açısından korkunç sonuçlara ulaşmıştı. Kitlelerin devrime katılımı engelleniyor ve devrimin ilerleyişi de durduruluyordu. Bu koşullar içinden Kruşçev gibiler kolayca iktidarı ele geçiriyorlardı. İşçi sınıfının iktidarı almasıyla ağır bir darbe yemiş olan burjuvazi, restore ediliyordu.

Nitekim emperyalist-kapitalistlerin manipülasyonu sayesinde, bu yaşananlar dünya işçi sınıfına ve ezilen halklarına "demokrasi ve özgürlükler" maskesiyle satıldı. Bu yaşananları eleştirmek isteyenlerin ise somut koşulları somut biçimde tahlil edebilecek temiz bilgiye ve ideolojik-teorik birikime sahip olmamaları sonucu, gerçek bir zemine oturmayan "reel sosyalizmin eleştirisi" ortaya çıktı.

Sovyet emperyalizmi ve batılı emperyalistlerin iktidar savaşı yürüttüğü sömürge ve yarı sömürgelere "insani yardım" adı altında STK'cılık anlayışı yerleştirildi. Sorunların sistem içinde de çözülebileceği pompalandı kitlelere. Özgürlük kırıntıları, yara bantları, ağrı kesiciler... Tıpkı kapitalist sistemin sağlık anlayışı gibi, asla iyileştirmeyecek ve her zaman kendisine muhtaç kılacak bir anlayış kanıksatıldı. "Ya onurlu bir barış ya görkemli

bir direniş" sloganı yerini "savaşın kazananı, barışın kaybedeni olmaz" anlayışına bıraktı. Ancak "Soğuk Savaş" döneminde sayısı 13 olan BM Barış Gücünün, 19881993 yılları arasında 20, 2008 yılında ise 63 bölgede faaliyet göstermeye başladığı gözönüne alındığında dahi, dünyadaki çatışmaların neo-liberalizme paralel olarak arttığı ve "barış"ın da bu sistemde ne kadar mümkün olduğu görülmektedir.

PKK'ye yazdığı mektupta A.Öcalan; "*Ve buradan çıkartacağımız tek sonuç ancak savaşanlar barışabilir. Yani ikincil üçüncü güçler değil de ara güçler müttefikler değil de bizzat savaşın sorumluluğunu taşıyanlar ancak barışın sorumluluğunu üstlenebilir. Çünkü barış en az savaş kadar ciddi bir olay. Ve böyle ciddi bir olayın sorumluluğunu da onun bir numaralı taşıyıcıları sahiplenebilir. Dolayısıyla gerçekçi, bu savaşı devlet yürütüyor. Devlet bu savaşı bir barış denemesi olarak yeni bir başlangıca dönüştürme gereği duyuyorum. Bu seslendirildi son altı ayda. Biz de isabetli olarak bu elin havada boş bırakılmaması, bu sese karşı duyarsızlık gösterilmemesi gerektiğine kani olarak anında yanıt verdik. Ki bu savaşımın bir numaralı sorumlusu, yürütücüsü olarak sorumluluk duyduk ve yanıtı da gecikmeksizin verdik. Bu da kamuoyu ile paylaşılmıştır. İfadesi de şöyledir; savaşanlar ancak barışı gerçekleştirir. Diğer muhatapların barışı gerçekleştirme gücü olamaz. İkincildir ya da yardımcıdır. Esas inisiyatif bu işin öncülüğünü yapanlardır. Böyle bir rotaya girdi, bu da bana göre sağlıklı bir yöntemdir. Bu yöntem temelinde başlangıcı biraz daha boyutlandırdık ve devlet denetiminde bu toplantımızla programını hazırlıyoruz"* derken hem savaşın neden başladığını hasıraltı ediyor ve hem emperyalist kapitalist sistemde, savaşların kaçınılmaz olacağını yok sayıyor.

Postmodernizmin en büyük tuzağı, üst kimlikle alt kimlikler arasındaki ayrımı bulanık hale getirmesidir. Nitekim son süreçte yazdığı metinlerde "emperyalizme" zerre kadar değinmeyen

A.Öcalan, yukarıdaki alıntıda da görüldüğü üzere savaşın "nedenlerini" es geçmiş ve muhayyel bir bahardan bahsetmiştir.

Barış içinde birarada yaşamın odak noktası, demokrasi. Peki bu, ne anlama mı geliyor? Devrim ve sınıf mücadelesinin inkârı! Şayet barış içinde birarada yaşamak, demokrasi anlamına geliyorsa ve "mücadelenin en önemli alanı demokratik alansa", yani mevcut çelişkilerin nihai çözülüşü demokrasi yoluyla mümkünse, o hâlde artık proletarya devriminden, sınıf mücadelesinden ve devrimci mücadelenin rolünden de bahsetmeye gerek yoktur. Devrimci mücadelenin olmadığı yerde, silahlar zaten ihtiyaç değildir. Bu anlamıyla PKK'nin silah bırakması meselesi de o kadar elzem bir mesele değildir. Silah bir yol değil o yolun yürüneceği araçtır. A.Öcalan'ın çizdiği yolun ise güzergahı ortadadır.

Neo-liberalizm, küreselleşmenin ideolojisi, postmodernizm ise küreselleşmenin kültürel yapısı olarak batılı emperyalistler ve sosyal emperyalistler arasında yürütülen ve "soğuk savaş" diye adlandırılan dönemde uygulama alanı bulmuştur. Politik ve toplumsal yaşam, devletin rolü, ulus-devletin varlığı yeniden yorumlanmaktadır.

> *"20. yy'ın ikinci yarısında liberalizmi kesintiye uğratan işçi hareketleri ve sosyalist mücadele karşısında liberalizm, kendini yeniden tanımlamak için epistemolojik temelini oluşturmaya başlar. Yükselmekte olan sosyalist hareketlere karşı liberalizmi savunan Frederich August Von Hayek, serbest piyasa ekonomisini savunan görüşleriyle 1974 yılında Nobel ödülüne sahip olan ekonomist ve siyaset bilimcidir. Neo-liberalizm, kapitalist devletin sınıf iktidarına yönelik rolünü, dolayısıyla temsil ettiği güç ilişkileri ile iktidar biçimlerini yeniden düzenlemek üzere oluşturulmuş bir sermaye projesi, saldırgan*

bir sınıf egemenliği projesi olarak tanımlanabilir." (Güler Kalay, Neo-Liberalizm ve Kimlik Siyaseti)

Epistemolojik temeli postmodern teoriye dayanan neo-liberalizm, çeşitlilik ve farklılıklara vurgu yaparken, kimlikleri benzerlikler yönünden değil de farklılıklar açısından ele alarak çokkültürlülüğü öne çıkararak modernizmin ulus-devlet modelini eleştirirken, ulus-devlet milliyetçiliğinin karşısına mikro milliyetçilikleri koyar. Etnisite ve inanç ekseninde kültürel farklılıklara vurgu yaparak yaratılan mikro milliyetçilik neo-liberalizmin kimlik siyasetinin belirleyicisi olmuştur.

Postmodernizm, tüm kültür ve gelenekleri tek bir alana indirgeyerek, çokkültürlülük yanılsaması yaratıyor. Terry Eagleton'a göre, postmodernizm; "*Ötekine açık olmakla o denli övünmesine rağmen, karşı çıktığı ortodoksiler kadar dışlayıcı ve sansürcü olabilir pekâlâ. Sözgelimi, genelde insan kültüründen söz edilir ama sınıf konuşulmaz, beden ele alınır ama biyoloji alınmaz, jouissance'aya (haz, keyif) değinilir ama adalete değinilmez, post-kolonyalizm konu edilir ama küçük burjuvazi edilmez. Bu, tıpkı herhangi bir muhayyel kimlik biçimi gibi, işini görmek için gulyabanilere ve yalancıktan hedeflere ihtiyaç duyan tamamen ortodoks bir heterodoksidir."* (Postmodernizmin Yanılsamaları)

Nitekim A.Öcalan da;

> "*Savaşı esas alan yani ganimeti esas alan toplum erkek ağırlıklı toplumdur. Onun işi gücü artık değerdir. Marks bunu sınıfsallaşmaya bağlar, oysa hiç gerek yok. Bir artık değer imkanı oluşmaya başlarsa kadının etrafında bir bitki toplumu, bir besin arttırımı olursa erkek buna göz dikiyor. Hayvan da avlıyor ama bir de kadının*

topladığı besinlere el koyuyor. Hem besine el koyuyor hem kadına el koyuyor, hikâye böyle başlar. Bir taşla iki kuş vuruyor" diyor.

A.Öcalan bu şekilde "sınıf" kavramını muğlaklaştırırken, yine ve yeniden meşhur tezi savunuyor "sınıflar sona erdi"! Kadın ve erkeği iki ayrı kimlik, ezen ve ezilen sınıflar, burjuvazi ve proletarya haline getiren şey tam da kendisinin de itiraf ettiği artı değer üretimi ve bu üretime el konulması değilmiş gibi...

Materyalizm Anlayışı
Tarihsel Materyalizm ve Toplumsal Doğa Sorunsalı

A.Öcalan, bir taraftan burjuvazinin uzlaşılabilecek bir sınıf olduğunu iddia ederken diğer taraftan MLM bilimi ile sıkı sıkıya bağlı olan terim, tanım ve analizleri de alt-üst etmektedir. Bunlardan en önemlilerinden birisi de tarihsel materyalizmdir.

A.Öcalan; *"Kutsallaştırma eylemi kadın için sevgilisi bile olsa öldürtüyor. Neden? Çünkü biliyor başına gelecekleri. Bu felaketin başına gelmemesi için öldürmesi gerekiyor. Özü bu. Tarihsel materyalizm bu. Bizim Marksizm'den alabileceğimiz en faydalı düşünce bu. Diyalektik materyalizm bunu böyle açıklar. Ama erkek de artık kadının bu hükümdarlığına Sümer toplumunda son verir"* diyor.

Böylelikle A.Öcalan, tarihsel materyalizmi tek bir noktaya indirgiyor. Bunu yaparken sınıfların ortaya çıkışını ele alıyor olsa da korkunç bir sınıfsal inkara da devam ediyor. Bunu yapmasındaki amaç, toplumdaki uzlaşmaz temel sınıf karşıtlıklarını hümanist söylemi temeline alan bir barış

siyasetiyle "dönüştürme" çabası elbette. Bu post-modern politika, tarihinin en başta gelen tasfiye biçimlerinden birisi.

İdeolojik ve politik alanın devrimci öğelerden arındırılmasını sağlayan bu tasfiye biçimi, günümüzde önemli başarılar sağlamıştır. Burjuvazi ile uzlaşarak devrimci özünü yitiren bir düşüncenin hala kitle tabanını koruyor olması, onun ideolojik bir tasfiyeye uğrayarak dönüşmediği anlamına gelmiyor. Politik bilinç seviyesinin düştüğü günümüz devrimci toplumunda, örgütsel varlığın devamıyla gurur duymak, işlerin iyiye gittiğine dair bir işaret değildir. MLM'ler, "toplumsal barış" denen idealist yanılsamaya kendisini kaptırmış kesimlerin aksine, devrimci olan ile karşı devrimci olanın birarada uyum içerisinde yaşayamayacağını bilir. Sınıf mücadeleleri tarihinde ortaya çıkan somut deneyimler, devlete rağmen paralel bir toplumsal uzlaşı alanının kurulamayacağını kesin ifadelerle bildiriyor.

F. Engels, doğanın, diyalektiğin deneme alanı olduğunu söylemişti. Aynı şekilde toplumlar tarihi de, tarihsel materyalizmin bir deneme alanıdır.

> *"Nasıl ki Pauli dışarlama ilkesine göre bir atomda iki elektron, aynı anda ve aynı enerji seviyesinde yan yana bulunamazsa, aynı şekilde toplumsal tarih içerisinde de proletarya ile burjuvazi sorunsuz yan yana duramaz. Maddenin ve toplumsal alanın zorunluluklarını reddetmek bir burjuva özgürlük yanılsamasıdır. Yakın tarihteki tecrübeler bile, burjuva ütopik özgürlük anlayışının, aslında kölelerin ayağına dolanan bir pranga olduğunu bizlere bildiriyor. Latin Amerika, Meksika ve Nepal'de, devrimci barutunu tükettikten sonra burjuva toplumsal sözleşme yoluyla gelip düzene katılan sınıfsal ve ulusal kurtuluş örgütleri, kapitalist sistemin çarkları içerisinde tutunamayarak zamanla kendiliğinden*

ezildiler. Böylece burjuva toplumunun normal kültürel, hukuki ve siyasi akışının, devrimci örgütler açısından bir değirmen görevi gördüğü anlaşılmış oldu. Yarım asırdan daha fazla bir zaman boyunca ateşli silahlara karşı dayanan bu politik hareketler, burjuva toplumsal yaşamın normal akışı içerisinde bir mum gibi erimekten kurtulamadılar. Bu devrimci örgütlerin bir kısım bürokratları, sonraları kendilerine düzen içerisinde ayrıcalıklı bir politik yaşam imkânı bulabildiler. Ama eskiden gerilla olan yoksul işçi ve köylü çocukları ise, çoğunlukla hayat pahalılığına, kötü yaşam koşullarına, uyuşturucu kartellerinin cinayetlerine ve varoluşsal hiçleşmeye uğrayarak sosyal realizasyon süreçlerinin dışına atıldılar. Son bir gayretle yeniden isyan etme yönündeki iradi beyanları, burjuva uygarlığının gönüllü ideolojik yürütücüsü olan sivil toplumun kuşatması altında, tek bir kurşun atılmadan çözüldü... Tarihsel Materyalizm, bizlere sınıflı toplum tarihi boyunca, ekonomik alt yapıdan yalıtılmış nötr bir düşünce alanının olanaksızlığını göstermiştir. Buna ilkel animistik düşünce dönemi de dahildir. İlk ortaya çıkan totem kültünün kökeninde bile ekonomik etkinliklerin izlerine rastlanmaktadır. Türsel varlığın devamı için faydalı olan bitki ve hayvan çeşitlerinin kutsanıp tabulaştırılması gerçeği, hayvandan insana geçişte bilinci belirleyen temel öğenin, insanın öz yaşam etkinliği olduğunu bizlere bildiriyor. Bütün bu tarihsel materyalist bulgular, burjuva bir uzlaşma yoluyla toplumun

demokratik dönüşümünün gerçekleşemeyeceğini bizlere bildirmektedir." (Anton Ekmekçi, Ezop Masalında Koyun Postuna Giren Kurdun Hikayesi)

Bu anlamda "demokratik sosyalizm", yeni bir yaşamın oluşturulmasının kodlarını, ekonomi politiğin konusu olan alanların dönüştürülmesinde değil, aksine düşüncede aramaktadır. Oysa doğru bir düşünce, gerçekliği pratik yoluyla değiştirmeyi esas alır. Sadece "zihinsel dönüşümle" nesnelliğin bilgisini edinmek mümkün değildir. Bu durum nesnel gerçekliği, yerin altından çağrılan hayaletlerle yeniden biçimlendirmek anlamına geliyor. Oysa gerçekliğin bilgisi, tam da Marksizm'in öngördüğü gibi; kendi nesnesinin içinden bir praksis yardımıyla değiştirilmesi yoluyla elde edilir.

Ulusal Sorun Neden Var?

"Türkiye'de Kürtlerin bir millet teşkil ettiği, gözü, azgın Türk şovenizmiyle karartılmamış olan herkesin kabul edeceği tartışılmayacak kadar açık bir gerçektir. Kürt işçileri, yoksul ve orta halli köylüleri, yarı-proleterleri, şehir küçük-burjuvazisi, bütün Kürt burjuvazisi ve toprak ağaları Kürt milletinin kapsamına dâhildirler. Milli baskı sadece Kürt halkına değil, Türk hâkim sınıflarıyla her bakımdan kaynaşmış bir avuç büyük feodal bey ve üç-beş büyük burjuva hariç, bütün Kürt milletine uygulanmaktadır. Kürt işçileri, köylüleri, şehir küçük-burjuvazisi, küçük toprak ağaları milli baskıdan acı çekmektedir. Hatta milli baskıların esas hedefi, ezilen, bağımlı ve uyruk milletin burjuvazisidir. Çünkü hâkim millete mensup kapitalistler ve toprak ağaları, ülkenin bütün zenginliklerinin ve pazarlarının rakipsiz sahibi olmak

isterler. Devlet kurma imtiyazlarını ellerinde tutmak isterler. Diğer dilleri yasaklayarak, pazar için son derece gerekli olan 'dil birliği'ni sağlamak isterler. Ezilen milliyete mensup burjuvazi ve toprak ağaları, bu emellerin önüne önemli bir engel olarak dikilir. Çünkü o da kendi pazarına kendisi sahip olmak, bu pazarı dilediği gibi kontrol etmek, maddi zenginlikleri ve halkın işgücünü kendisi sömürmek ister. İki milletin burjuva ve toprak ağalarını birbirine düşüren güçlü ekonomik etkenler bunlardır; hâkim millete mensup burjuva ve toprak sahiplerinin ardı arkası kesilmeyen milli baskılara girişmesi buradan gelir; milli baskıların, ezilen ulusun burjuva ve toprak ağalarına da yönelmesi buradan gelir." (İbrahim Kaypakkaya, Bütün Eserleri, Nisan Yayıncılık)

Demokratik Özerk Kürdistan Modelinin Taslak Sunumunda;

"20. yüzyılın başlarına gelindiğinde ulus devletçi zihniyette olan ve milliyetçilik zehriyle şekillenen Türk, Arap ve Fars egemen elitleri, etkilerindeki toplumları da kullanarak sistematik olarak Kürtlere karşı kültürel ve fiziki soykırım politikaları izlemişlerdir" denilmektedir.

Milliyetçilik, A.Öcalan'ın "Türk, Arap ve Fars egemen elitleri" olarak tanımladığı Türk, Arap ve Fars burjuvazisinin, kendi bölgesinde ekonomik ve politik egemenliğini sağlamak ve kendi sınıfsal çıkarlarını korumak üzere benimsediği, bu çıkarların istikrarlı bir biçimde korunması için de ezilen sınıf ve tabakalara da düzenli olarak empoze etmeye çalıştığı bir sınıf ideolojisidir. İşçi sınıfı ve yoksul köylülüğün "milliyetçi zehirden" etkilenmiş ya da bunun savunucusu haline gelmiş

olması, milliyetçiliğin dışarıdan gelen bir "zehir" olmadığı, bir burjuva sınıf görüşü olduğu gerçeğini değiştirmez.

Milliyetçiliğin bir sınıf ideolojisi ve politikası değil de "elitlere" dışarıdan zerk edilen bir zehir, halkın ise patolojik bir hastalığı olarak görülmesinin gerekçesi olarak, Batı Avrupa ülkelerinin egemen sınıflarının '90'lı yıllarda (sosyalizmden geriye dönüşlerin en somut biçimde görüldüğü ve sosyal emperyalizmin çöküşü yıllarına denk gelir) giderek çok kültürlülüğü ve Avrupa vatandaşlığını, en azından resmi olarak, benimsemeleri, milliyetçiliği eleştiri konusu yapmaları gösterilebilir. Avrupa'daki egemenliğini pekiştirmek ve -başta ABD olmak üzere- emperyalistler karşısında güçlü bir emperyalist odak oluşturmak üzere giriştikleri Avrupa Birliği projesinin gereği; Alman ve Fransız tekelci burjuvazisi çok kültürlülüğü savunmuştur.

A.Öcalan ve ulusal hareket, buradan yola çıkarak, milliyetçiliği bir burjuva ideolojisi değil, tercih edilen ya da zerk edilen bir zehir olarak görmektedir. Halkların faşizme karşı öfke ve nefreti ayrıca işçi sınıfı ve emekçilerin enternasyonalist içgüdülerine yaslanan Alman burjuvazisi, "milli" ve "emperyalist" çıkarlarından vazgeçmediği gibi, bu çıkarlar doğrultusunda Avrupa Birliği'ni şekillendirmeye çalışmaktadır. Bugün artık "yükselen aşırı sağ" biçiminde görüldüğü gibi, çıkarları gerektirdiğinde yeniden milliyetçiliği savunmaya da başlar. Bu hatalı değerlendirmelerden şüphesiz sadece A.Öcalan değil, ulusal sorunun sistem içinde çözülebileceğini savunan çok daha geniş bir kesim etkilenmiştir.

Ulusal sorun ortaya çıkışı itibariyle kapitalist sisteme aittir ve bu sistem yıkılmadan da çözümlenemez. Ulusal soruna reformist yaklaşım, ezen ulusun bütün ayrıcalıklarına son vermez, ezilen ulus üzerindeki faşist zorbalığın tüm çeşitlerini ortadan kaldırmaz. En nihayetinde ağrıları azaltır ama onları yok etmez, edemez. Batı Avrupa burjuvazisi ve diğer emperyalistlerin çok kültürcü bir ideolojik hattı şu ya da bu oranda savunuyor olması; milliyetçiliğin sınıflardan bağımsız, "elitleri" zehirleyen

bir zihniyete ya da özgür bir tercih konusuna indirgenebileceğini göstermez.

Milliyetçilik, dışarıdan zerk edilen bir zehir değil, bir sınıf "zihniyeti" olarak karşısında işçi sınıfı ve halkların birliği temelinde enternasyonal bir hatta mücadele edilmesi gereken bir burjuva "zihniyet" biçimidir. Onunla tam hak eşitliği talebiyle, bu açıdan enternasyonalist bir "zihniyet"le mücadele edilmesi gerektiği (yani bir zihniyet sorunu olduğu) gerçeği ve ihtiyacı; milliyetçiliğin toplumsal ve sınıfsal dayanaklarının gözardı edilmesine gerekçe oluşturamaz.

PKK Gerçekliği

"*PKK Kürt varlığını kanıtlama ve özgürlüğün kapısını aralama hareketidir*" diyor A.Öcalan. Aslında PKK için her dönem farklı bir tanımlama yapmış olmasına rağmen son geldiği nokta burası oldu. Kürt ulusunun tarihsel olarak inkarı I. Emperyalist Paylaşım Savaşı'nın devamına rastlar. Antik Yunan'dan Pers İmparatorluğu'na kadar tarihin birçok yerinde ismi geçen Kürtler, I. Emperyalist Paylaşım Savaşı'nın ardından emperyalistlerle yapılan anlaşmalar sonucunda başta faşist TC olmak üzere, dört parça Kürdistan'da bir inkar ve imhaya maruz kalmışlardır. Yalnızca Kürdistan'ın beşinci parçası olarak da anılan, Kûrdîstana Sor da denilen Sovyet Kürdistanı için durum biraz daha farklıdır.

Ulusal bilincin Kürtlerde yeşermesinin ardından birçok farklı Kürt ulusal örgütü kurulmuştur. Osmanlı'nın yıkılışı ile birlikte ise emperyalistler ve bölge gericileri tarafından vaat edilen hiçbir söz yerine getirilmemiş, inkar ve imha siyaseti başlamıştır. A.Öcalan bu durumu mektubunda *"...Şeyh Sait'in sözleri: 'Hani savcı bey vaat etmiştin, birlikte bir ziyafet çekecektik. Kuzulu muzulu ne oldu?'* diye bir soru soruyor" diyerek bir alıntıyla ifade ediyor. Şeyh Sait'e gelene kadar aslında Kürtlere yönelik katliamlar çoktan başlamıştır. Özellikle TC'de ilk etapta Alevi Kürtler hedef seçilmiştir. Bunun en önemli nedeni, Alevilerin tarih boyunca Osmanlı'nın başına bela olmasıdır. Alevi Kürtlerin

katledilmesinde "kafirlik" önemli bir propaganda konusu olmuştur. Müslüman-Şafi Kürt aşiretlerinin bu katliamlara ses çıkarması engellenmiş, bunun ötesinde bu katliamlarda yer almışlardır. İlerleyen yıllarda da ve hatta bugün bile bu etki sürmektedir. Bu nedenle TC egemenleri, tarihsel süreçte bir Alevi katliamında işbirliği yapan İdris-i Bitlisi örneğini rahatça verebilmektedirler. Bu dinci gerici duyguların Şafi Kürtlerde hala canlılığını koruduğunun bilincindedirler. Böl-parçala-yönet siyasetini yeniden buradan kurabileceği umudunu taşımaktadır. Lakin PKK'nin Alevi Kürtler içinde örgütlenmesi, bu çabanın şu an için TC'nin istediği gibi sonuçlanmasını engellemiştir.

A.Öcalan, Şeyh Sait ve Seyid Rıza örneklerinden bahsettiği paragrafın devamında

> "*Ve bu önderler aslında bunu ifade etmiş oluyorlar, idam sehpasında olması çok önemli. Bir ölü gerçekliği ifade ediyor, hasta değil, yaralı da değil, ölü bir gerçeklik. Bununla bağlantılı bir ara dönemi Kadı Muhammed, Mustafa Barzani, Kasımlo, Celal Talabani şahsında yaşanan bir ara dönem... Bildiğimiz geleneksel feodal diyoruz, geçiş diyoruz, oradan bize kadar gelen içinde yarı burjuva yarı aristokrat kişilikler. Burjuva diye kastettiğimiz 2. Dünya savaşından sonra ve günümüzde halen varlığını sürdüren bir dönem yani aslında İslam'daki kapitalistleşme, burjuvalaşma... Böyle bir dönem yaşandı mı, yaşanabilir mi? Ama var. Böyle bir kapitalizmi, milliyetçi bir varlık ve milliyetçiliğin temelli bir bilinç var. Temsilcilerden belli. Zaten Kadı Muhammed'in bir devlet olma geleneği var. Barzani'nin hala bir devlet olma deneyimi yaşanıyor. Buna Talabani de ortak. Ama döneme damgasını vuran bir Kürt ulus devlet henüz yok*

veya ne kadar çabalansa da şüpheli" diyerek devam ediyor.

Mücadele yürütmüş veya halen yürüten diğer Kürt örgütlerinin ise pek esamesini okumuyor. Onları kendisine denk ya da rakip görmüyor. PKK tam da böylesi bir Kürt gerçekliği içerisinde kurulmuştur. Var olduğu elli yıla yakın süre zarfında da sürekli olarak, Kürdistan'ın dört parçasında da tek hakim güç olmak için mücadele etmiştir. Dönem dönem diğer Kürt örgütleri ya da devrimci örgütlerle işbirlikleri yapsa da iktidar mücadelesi yürüten bütün örgütler gibi aslında esas amacı, kendi iktidarını pekiştirmekti. Bunu yaparken her zaman devrimci yöntemler kullanmadığı ise bir gerçektir.

Bütün bunlarla birlikte PKK, Özgür Kürdistan talebinden demokratik sosyalizm-halkçı belediyecilik talebine doğru bir ideolojik gelişim seyri izledi. A.Öcalan çevresinde karizmatik bir liderlik örneği yarattı. Bu liderlik örneğini, kült haline getirirken kendi içerisindeki farklı sesleri ise susturmanın çeşitli yöntemlerini de uyguladı. Aynı süreçte, kendi hedefleri doğrultusunda askeri-politik manevralar geliştirme, gerektiğinde hızlıca örgütler kurup başkaca örgütleri feshetme, B ve C planları yapma gibi konularda da kendisini ilerletti. Sovyetler'den arta kalanların çözülmesi ile birlikte batılı emperyalistlerle ilişkilerini güçlendirdi. Aynı süreç, Filistin direnişinin Oslo görüşmelerine zorlandığı süreçtir de...

ABD emperyalizmi başta olmak üzere batılı emperyalistlerle geliştirilen bu ilişkilerin temelini ise "demokrasi" söylemi oluşturuyordu. AB'nin kurulduğu, devrimcilere yönelik post-modern saldırıların yükseldiği bu süreçte, bir taraftan gerilla savaşını üst boyuta taşırken diğer taraftan ise uzlaşmacı bir ideolojinin olgunlaştığı görülmektedir.

Gerilla savaşının sürmesinde, Kürt işçi ve emekçilerin yoğun katılımı önemli bir rol oynar. Savaşın destansı görüntüleri ise Kürt ulusu içinde PKK etkisini daha da artırır. Karizmatik liderlik anlayışı, militanlarda, kendini önderliği için feda eden bir

savaş iradesi geliştirir. Bu gerçeklikle örgütlenen PKK'de, A.Öcalan'la örgütün geri kalanı ters düştüğünde atılacak adımın A.Öcalan'ın istek ve düşünceleri doğrultusunda olmasını da zorunlu kılar. Hatta A.Öcalan, PKK ile ilişkisinin bittiğini söylediğinde bile yaratılan "önderlik" gerçeği, örgütü yine A.Öcalan'ın istekleri doğrultusunda şekillenmeye itmiştir.

PKK, 1990'lara kadar sosyalizm, Stalin, Türk burjuvazisi, Kürt yoksulları gibi söylemleri kullanırken de aslında Kürt proletaryasının kurtuluşundan bahsetmemektedir. A.Öcalan yukarıda değindiğimiz mektubunda; *"Bu ara bir dönem... yani Kürt milliyetçiliği, Kürt sermayesi, biz ilkel komprador burjuvazi diyoruz, bazıları daha gelişmiş olabilirler, Diyarbakır merkezli, Erbil merkezli, Süleymaniye merkezli hatta Mahabat merkezli. Ama bana göre bunlar son derece geçici yapay karşı devrim öğeleri olarak, tasfiye aracı olarak dayatılan aygıtlar oluşumu. Hem ideolojik içeriği böyle hem pratikleşmesi böyle"* ifadeleriyle hala "devrimci muhtevasını" koruduğunu göstermeye çalışsa da PKK tarihi boyunca, Kürdistan'da önemli bir etkisi olan ağalık sistemine karşı savaşmak yerine kendi ağalarını kazanmanın politikalarını üretmiştir.

Gelişmesinin önünde engeller bulunan Kürt burjuvazisinin, sermayeden pay alması için mücadele yürütürken dönemin güçlü sosyalizm rüzgarları nedeniyle sosyalist söyleme sarıldığını aslında '94 süreciyle net biçimde ortaya koymuştur. Bu tarihten itibaren ise sıkı biçimde MLM bilimine daha açıktan saldırmıştır. (Bunun öncesinde de devrimci hareketi küçük gören, aşağılayarak itibarsızlaştırmaya çalışan bir tarzı olsa da, özel olarak bu tarihten sonra yavaş yavaş daha açıktan bunu yapmaya başlamıştır.) Bunu yaparken diğer yandan da TC'nin saldırılarına tek başına direnemeyeceği için devrimci hareketle çeşitli işbirlikleri geliştirmiş, bu işbirlikleri içerisinde ise kendi düşüncelerini empoze etmenin politikalarını geliştirmiştir. Örgütlü olduğu sendika ve konfederasyonlardaki yaklaşımları da, esasta Kürt ulusuna yönelik somut talepler endeksli olmuştur.

Her şeye "zihniyet" meselesi üzerinden bakan idealist düşünceler, Kürt ulusal sorununun varlığını da böyle açıkladığı için bugün karşısında savaştığı TC devletiyle "bin yıllık kardeşlik" temelinde barış imzalayabilmektedir. Elbette bu anlaşmanın imzalanmasının nedenleri başkadır. Emperyalist tekellerin çıkarları doğrultusunda yapılan baskı nedeniyle taraflar bu anlaşmayı yapmak zorunda kalmışlardır. Şüphesiz bu anlaşmanın orta ve uzun vadede kaybedeni de güç ilişkileri ve maddi kazanımlar düşünüldüğünde gerilla savaşını destansı bir boyuta ulaştıran PKK ve daha da temelde yıllardır dişlerinden tırnaklarından artırdıklarını, çocuklarını ve hayatlarını kurtuluş mücadelesine adamış olan Kürt işçi ve emekçileri olacaktır. Bu nedenledir ki, Kürt ulusal sorununu çözecek olan dünya görüşü meseleye "zihniyet" temelli bakamaz.

Oysa "demokratik sosyalizm" projesi; vurguyu üretim ve sömürü ilişkilerinden çok, "zihniyete" ve bu zihniyetin kurumsallaşmış hali olarak "devlete" yapmakta, sömürü ilişkilerinde köklü bir dönüşümü öngörmeyen bir "demokratik sosyalist" projeyi savunmaktadır. Marksizm'in ve öngördüğü sosyalizmin devletçi olduğunu, bu nedenle sözde devletsiz bir toplumun kurulması gerektiğini ifade etmektedir. Bu yaklaşımda "devletçi zihniyet" birincil; tüm toplumsal, sınıfsal yapıyı büyük oranda belirleyen/etkileyen sömürü ilişkileri ise ikincil bile değil önemsizdir. Bu açıdan piyasa ve kapitalist özel mülkiyetin tasfiyesinin lafı edilmediği gibi, açıkça savunulmaktadır.

Kişilerin, Kürt ulusal hareketi tarihinde, hareketin oluşumunda, taktik ve stratejisinde belirleyici bir rolü vardır. Ancak, TC'nin ulusal sorunu çözmemiş, "tek millet" kimliğini tüm topluma dayatmış faşist bir rejimle yönetilmesi; Kürtlerin ulusal hak eşitliği temelinde mücadelesini koşullamaktadır. Onu politik ve tarihsel temellerinden soyutlayarak ele almak, tarihsel koşul ve durumdan bağımsız bir ya da birkaç kişinin iradesiyle açıklamak doğru olmaz. Elbette, birçok eylem ve olguda, bireyler kritik önemde olabilir; onun yönünü, doğrultusunu, kimi zaman

da varlığını belirleyebilir. Ancak bütün bu eylemler, mekandan, zamandan -tarihten- bağımsız yerçekimsiz bir ortamda değil; askeri, örgütsel, politik ve ideolojik yapısı ile; kültürü, sosyolojisi ve psikolojisi ile çeşitli ve başlangıçta bireyin iradesi dışında karşı karşıya kalıp değiştirmeyi önüne koyduğu tarihsel koşullar içerisinde gerçekleştirilmektedir. Bu tarihsel koşullardan olumlu ya da olumsuz etkilenmektedir. Bireyi, sanki ilişkileri, bağlantıları, mekanı yokmuşçasına, içinde bulunduğu tarihsel koşul ve çevreden bağımsız ele almak; "büyük olayları" "büyük irade"lerle açıklamak, ciddi bir analiz olamaz.

Gerçek anlamda, kapitalizmin tasfiye edildiği bir sosyalizm mücadelesi ise "devletçi zihniyet", "Marksist müritlik", "ekonomik indirgemecilik", "kapitalist modernitenin soldan destekçiliği" olarak reddedilmektedir. Halkın kolektif örgütlenmesi, siyasal süreçlere katılması demokratik bir yönetim için olmazsa olmazdır ancak toprak ağalığının kaldırılması ve burjuva-kapitalist özel mülkiyetin toplumsallaştılmasını hedeflemeyen bir örgütlenmenin kapitalizmi hele de sosyalizmi aştığını söylemek gerçekçi değildir.

MLM'lerin, toplumun ideolojik ve politik ilişki biçimlerinin temellerini sadece "zihin"de aramadığı, buna karşı mücadeleyi de "zihniyeti" değiştirme mücadelesi ile sınırlamadığı, onu ortaya çıkartan toplumsal temelleri hedef aldığı doğrudur.

Kaypakkaya, ulusal sorunun Türkiye'deki mahiyetini inceledikten sonra ezilen uluslara mensup işçi ve emekçilerin çifte sömürüye kaldıkları tespitini yapar ve ekler;

> *"Azınlık milliyetlerin emekçilerine yapılan baskı, böylelikle katmerli bir nitelik kazanır. Birincisi, sınıfsal amaçlarla, daha çok sömürmek ve sınıf mücadelesini bastırmak için emekçilere yapılan sınıfsal baskı; ikincisi, yukarda belirttiğimiz amaçlarla, yani milli amaçlarla azınlık milletin ve milliyetlerin hemen bütün sınıflarına uygulanan milli baskı. Komünistler, bu*

iki baskıyı birbirinden ayırdetmek zorundadırlar. Çünkü mesela, Kürt burjuva ve küçük toprak ağaları ikinci çeşit baskıya karşı çıkarken, birinci çeşit baskıya taraftardır. Biz ise, her iki baskıya da karşıyız. Milli baskının ortadan kalkması için, Kürt burjuva ve küçük toprak ağalarının mücadelesini destekleriz; ama öte yandan, sınıfsal baskının ortadan kalkması için onlarla da mücadele etmek zorundayız." (Kaypakkaya, Bütün Eserleri, Nisan Yayıncılık)

Ataerkiye Yaklaşım

"Öyleyse tarihin görevi, gerçeğin öteki dünyasının yitip gitmesinden sonra, bu dünyanın gerçeğini ortaya koymak oluyor." (K. Marks, Hegel'in Hukuk Felsefesinin Eleştirisi)

A.Öcalan'ın kendisini her şeyin ve herkesin üstüne koyan düşünüş biçimi, birçok sorunlu söylemi beraberinde getiriyor. Özellikle kadınlar söz konusu olduğunda bu söyleminin sertliği, genel olarak kullandığı dilin erilliği, kendi hayatından verdiği örnekleri açıklayışı, genel örnekler seçerken özenle erkeğin üstünlüğünü ortaya koyan örnekler ve kelimeler seçmesi ataerkiyi ele alışındaki problemli duruşu gösteriyor.

Bu yazıya konu olan mektubunda da bunu ispatlayan birçok örnek bulunuyor. Yazıda kullandığı kimi söylemler ve neden sorunlu oldukları şöyle sıralanabilir:

- *"Hermafrodit adam hem eril hem dişil nasıl oluyor?"* (İnterseksler, bu tanımı kabul etmediklerini beyan etmelerine rağmen "hermafrodit" olarak tanımlanmıştır. Örnek verirken bile "adam" denilerek hermafroditlere cinsiyet atanmıştır.)

- *"Muazzam bir söylem ve eylem gücüm var."* (Bir erkek olarak kendi gücünü övmekte, kolektif olarak yaratılan bütün değerlerin üzerinde konumlandırmaktadır.)

- *"Dişil üstünlük evet arada gelişecek onu biraz anlatalım. Diğeri de karşı tez olarak yükseldi, üstün olan erildir dedi."* (Ataerkinin ortaya çıkışının günahı, kadınlara yüklenmektedir.)

- *"Erkeğe özgü düşünce, kadına özgü düşünce bunlar kesinlikle sorunsallığı ifade eder."* (Somut koşulların yarattığı şekillenişi reddetmektedir. Bu kadınların mevcut sistem içerisindeki konumlarının maddi zemin değiştirilmeden değişebileceğine kadar uzanabilir. Binlerce yıllık ezen-ezilen ilişkisi elbette erkeklerde de kadınlarda da belirli bir düşünüş tarzını geliştirmiştir. Bu elbette değişmelidir ancak elbette sadece reddedilerek değiştirilemez.)

- *"Donmuş karşıt bir ikilem uçurum demektir. Bu uçurumda vuruşlar, aile cinayetlerinin altında da bu gerçeklik var."* (Aile içinde işlenen cinayetlerin altında ataerkil sömürü düzeni bulunmaktadır. "Donmuş karşıt bir ikilem" değil. Bunun bu şekilde ifade edilmesi, mücadele edilmesi gereken özneyi bulanıklaştırdığı için mücadeleyi çıkmaza sürüklemektedir.)

- *"O cinayette şey edenin bakış açısında kadın donmuştur, kadın mutlak kadın, erkek mutlak erkek ama diyalektik bir düşünce akışı oldu mu birisi diğerine mutlaka ihanet eder. O onu vurur diğeri onu vurur."* (Toplumsal cinsiyet rollerine ve bu rollerin yarattığı sonuçlara değinmek istemiş ancak cinayet işleyen faili "şey eden" diyerek tanımlamıştır. Kadın cinayetlerinin ve tecavüzlerin en büyük kısmı aile içinde gerçekleşmektedir. Şiddetin farklı biçimleri de en yoğun olarak aile içinde yaşanmaktadır. Bunların ağırlıklı yönü ise erkekten kadınadır. Bunun böyle olmasının sebebi tüm dünyada ataerkil sistemin egemen olmasıdır.)

- *"Şimdi kadın doğuran bir varlık artık bunu tartışmaya da gerek yok, doğum kadında gerçekleşir, insan türü olarak*

kadındaki doğru değişiktir, iyi anlamak gerekir." (Kadının doğurganlığının her fırsatta vurgulanmasıyla kadının en önemli işlevinin bu olduğunu ve dolayısıyla yerinin "evi, çocuklarının yanı" olduğunu da çağrıştırmaktadır. Ayrıca her kadın da "doğurgan" değildir. Trans kadınlar ya da başka sebeplerle doğum yapamayan/yapmayı tercih etmeyen kadınlar da kadındır.)

- *"Cinsel güdü olmazsa üreme olmaz, üreme olmayınca yaşam olmaz."* (İnsan cinselliği, üremeye odaklı değildir. Cinsellik üreme ya da haz temelli yaşanabilir. Hatta insan, birçok hayvandan farklı olarak cinselliği çoğunlukla haz için yaşar. Cinsel ilişkilerin çeşitliliği ve orgazmın farklı yöntemleri olması da bundan dolayıdır. Üreme ise gelinen aşamada sadece cinsellik yoluyla gerçekleşmemektedir. Hatta bazı canlılarda üreme, erkeğe ihtiyaç olmadan gerçekleşebilmektedir. İnsanın geldiği teknik boyutta da erkeğe ya da kadına ihtiyaç olmadan üremenin gerçekleşebileceği bilimsel çalışmalar sürdürülmektedir.)

- *"Köy-kent onunla birlikte devlet-sınıf gelişiyor. Mühim olan toplumsal doğanın kadın etrafında gelişiyor olmasıdır."* (Köylerin ve kentlerin ortaya çıkışıyla ilgili birçok bilgi, Göbeklitepe ve çevresindeki diğer antik kentlerin keşfi ile değişmiştir. Bunlar insanın yerleşik hayata geçişinin tarımdan önce gerçekleştiğini göstermektedir. Burada mühim olan, üretim başladıktan sonra erkeğin üretim araçlarına el koyması ve yeniden üretim emeğini de sömürmeye başlamasıdır.)

- *"Hayret ediyorum benim gibi bir çaresiz bunu tespit etmişse onca bilim adamı niye tespit edememiş şaşıyorum."* (Ataerkinin tipik bir özelliği olarak bir taraftan kendisinde muazzam bir güç görürken diğer taraftan çaresizlik şeklinde tanımlama yapılmıştır. Bununla birlikte bilim insanlarına "adam"lık atayarak erkek olduklarını varsaymıştır.)

- *"Gılgamış Enkidu'ya (ki büyük ihtimalle o dağlardaki proto Kürt oluyor) bir fahişeyi gönderiyor. Bir destandır ama bir*

fahişe üzerinden erkeği elde etme kültürü de vardır." (Erkeklerin "kadınların ağına düşmesi" düşüncesi tekerrür etmektedir.)

- *"PKK'yi bölüp parçalamak için böyle özel kadınlar yollandı. Çok çarpıcıdır. Bunları biz yaşadık, ben bile belki yaşamış olabilirim."* ("Ben bile" diyerek yeniden kudretini vurgulamıştır.)

- *"Eyne bacıma hatırladığım kadarı ile bir dayak atma olayım vardı. Buradan da söylenen bir sözü vardı 'senin gücün ancak bana yeter' dedi. Aklımda kalmış ve her halde biraz güçlüydüm ondan. Ve iş yapmayı yeterli ve doğru yapmadığı için bir el kaldırma olayı olduğunu hatırlıyorum. Tuhaftır Eyne benim ziyaretime bile gelme ihtiyacı duymadı."* (Kadına uyguladığı şiddeti küçültürken yine kendi gücünü vurgulama ihtiyacı hissetmiştir)

- *"Ben bile dayımı çok severim ve benim için çok değerlidir. Halalarımı tanımam. Ana soy üzerinden teyzelerimi iyi tanırım."* (Yeniden "ben bile" demiş ve "tanrısal" varlığına rağmen insani bir özellik gösterdiğini belirtmiştir.

Bununla birlikte dayısını severken teyzelerini tanıdığını belirtmesi toplumsal cinsiyet rollerinin tekrarıdır. Dayı hala aileden sayılırken teyze kadın olarak "verildiği" ya da "verileceği" için o kadar aileden sayılmaz.)

- *"Ana soylu toplumda ananın kardeşi olarak dayı klanda etkilidir."* (Anaerkil toplumun farklı kabilelerde farklı özellikler sergilediği bir gerçektir. Ancak "dayının" etkisi ile ilgili bilimsel bir veri sunmamış, bunun da sorgulanamayacağını düşündüğü için net konuşmuştur.)

- *"Hem elinden ilk değerler alınıyor hem de erkek çocukları ve kadını köle gibi çalıştırıyor. Kadın ise kutsal evlilik töreniyle erkeği öldürüyor. Tıpkı Gılgamış Destanında erkeğin öldürülmesi gibi, kökü oraya kadar gidiyor. Korkunç. Kutsallaştırma eylemi kadın için sevgilisi bile olsa öldürtüyor. Neden? Çünkü biliyor başına gelecekleri. Bu felaketin başına*

gelmemesi için öldürmesi gerekiyor. Özü bu. Tarihsel materyalizm bu. Bizim Marksizm'den alabileceğimiz en faydalı düşünce bu." (Marksizm bilimi, ataerkinin ortaya çıkışını bu şekilde açıklamaz. Ve tarihsel materyalizm de "bu" değildir.)

- *"Sonraki aşama mülkiyet aşamasıdır."* (Mülkiyetin niteliğini belirleme ihtiyacı hissetmemektedir. Proudhon'un düşüncelerini tekrar etmektedir. Anaerkil toplumda da mülkiyet bulunur. Ancak bu komünal bir mülkiyettir. Ataerki ise özel mülkiyetle iç içe geçmiştir.)

- *"Kaldı ki evdeki durumda böyle eve kapatılma tehlikeli bir ideoloji, büyük bir sorun, ben de dedim ya toplumda sorun böyle başlar. Toplumda asıl sorun budur. Bu sınıfı doğurur devleti doğurur."* (Eve kapatılma bir sonuçtur.)

- *"Kadın özgürlüğünün temelini biz attık."* (Kadının özgürlüğünün temelini kadınlar atar. Olumlu gördüğü her şeyi kendisi ile başlatmakta ve binlerce yıllık mücadeleyi ise hiçe saymaktadır.)

- *"Ben kendi şahsıma kadınlara saygımın bir gereği olarak özgürlük önce düşüncede başlamalı dedim. Nasıl istiyorsanız öyle yaşayın dedim. Eğer gücünüz varsa tabi."* (Kadınlara saygıyı lütfetmiştir(!) ve cümlesini bitirirken de tehditvari bir sonu tercih etmektedir.)

- *"Ekonomiyi yaratan kadın şimdi nan'a muhtaç değil mi, erkeğin eline muhtaç değil mi?"* (Kadın erkeğin eline muhtaç değildir. Ancak mevcut sistem böyle bir algı yaratmak ister. Bunun karşısında ise kadınlar örgütlenmekte ve direnmektedir.)

- *"Erkek çalışmadı mı, kadın aç."* (Birçok işçi ailesinde durum bunun tam tersidir. Kadının ev içi yeniden üretim emeği olmasa erkek açtır.)

-*"Yakın çağda kadının ekonomiyle ilişkisi sıfırlanmıştır."* (Kadının ekonomiyle ilişkisi sıkı sıkıya devam ettiği için sistem en yoğun biçimde kadının emeğine saldırmaktadır.)

-*"Erkek egemenliğine ekonomik geçiş batı kökenlidir ve müthiş geçmiştir."* (Ataerkinin batıda ortaya çıktığı iddiası, batıda ataerkinin ortadan kalktığı iddiası kadar yanlıştır.)

-*"Bedeninize sahip çıkacaksınız. Erkeğin bütünüyle denetlediği beden sizin bedeniniz. Nasıl yapacaksın? Senin bütün sınırını o belirlemiş, saatini o belirlemiş. Para vermezse aç bırakıyor. Tabloyu daha da karanlık hale getirmek istemiyorum. Bütün bunlar sağlanmış. Misal ben ne dedim, sosyalizm kadının özgürleşmesinden geçer."* (Erkeğin kadın bedeni üzerinde kurmaya çalıştığı iktidar kadar kadının parçaladığı iktidar da gerçektir. Mesele dünyaya kimin gözleriyle baktığımız. Bununla birlikte sosyalizmin kadının kurtuluşundan geçtiği iddiası kendisinden çok daha öncesine Kollontai'a dayanmaktadır.)

-*"Hayret ettiğim nokta Marks dahil, adam karısıyla yaşamak için elbisesini satıyor. Kapitalizm en büyük kitabını yazanı, eleştirmeni geçinemiyor, karısını çocuklarını geçindiremediği için ceketini satıyor. 'Bu kitabı yazayım da gelir getirsin bu evliliği kurtarayım' diyor."* (Marks'a yönelik eleştiriler çoğu zaman bunun tersidir. Marks'ın Jenny ve çocukları yeteri kadar düşünmediği, ev işleri ile ilgilenmediği ve ailenin geçimi sorununu Jenny'nin sırtına yüklediği yönündedir. Jenny ve ailenin diğer bütün üyeleri Marks'ın çalışmalarının öneminin farkındadırlar ve hem düşünsel hem de fiziksel olarak eserlerin yazılmasında önemli roller oynarlar. Ancak bütün bunlara rağmen burada gerçek tersyüz edilmiştir. Bunun yerine Marksizm'i itibarsızlaştırmak, karikatürize etmek için Marks'ın Kapital'i ailesini geçindirmek için yazdığını ortaya atmıştır. Çünkü ataerkil bakış açısı ile ailesi için böyle bir çalışma yapmak küçük görülecek bir şeydir.)

-*"Arkadaşım, en değerli arkadaşım, mutlaka öldürmemi istiyordu. Ona karşı temkinliydim. Onun ile on yıl boğuştum. Fakat temkinliyim. Bırak ne olacak ne yapacak işte anlattım hikayesini. Ve kaçtığında benim için müthiş bir kurtuluştu."* (Kendi ilişkisini anlatırken tüm toplumsal üstünlüğüne rağmen

yine de kurtulanın kendisi olduğunu iddia ediyor. Kaçan kişinin tüm özelliklerinden bağımsız olarak burada bir erkeğin kendisini ilişki içerisinde nasıl gördüğünü ortaya koyuyor. Kendi zaaflarının sorumlusu olarak partnerini gösteriyor.)

-*"Beni ben yapan bu ayakta kalış tarzım. Herkes ayıplarken 'ya adamın karısı kaçtı' diye insan üzülür veya öldürürken ben 'kurtuldum' dedim."*

-*"İşte evli olmayan sizin gibi kadınlar benim için büyük sorun."* (Evli olmayan kadınların "sorun" olmasının nedenini tam olarak açıklamasa da yukarıda da değinildiği gibi zaaflarından kadını sorumlu tutma durumu daha net görülüyor. Bununla birlikte evli kadının ise başka bir erkeğe "ait" olmasından kaynaklı sorun oluşturmadığını görüyoruz.)

-*"En azından biz kişilik olarak özgür düşünme imkanı verdik*." (Kadınlara "özgür düşünme" imkanı bahşettiğini söylüyor.)

Kadının Ezilmesi, Kadının Suçu Mu?

Genelde ataerki ele alınırken, ataerkinin tuzaklarından kaçınmak özel bir çaba gerektirir. Zira "egemen düşünceler, egemenlerin düşünceleridir" tespiti, kaçınmamız gereken şeyin ne olduğunu da ortaya koymaktadır. "Apocu Hareket" etrafında şekillenen Kürt kadın hareketi, Türkiye ve Ortadoğu'da kadın hareketi açısından önemli deneyimler biriktirmiştir. Bu deneyimin bir kısmı pozitif anlamda önemliyken bir kısmı da negatif anlamda önemlidir. Na-trans ve heteroseksüel erkek bir karizmatik liderlik etrafında şekillenen bu hareketten öğrendiğimiz ve öğreneceğimiz çok şey olduğu aşikardır. "Apocu Hareket" genel olarak kadınların kurtuluşu mücadelesini kendisinden başlatarak tarihsel materyalizme saldırmakla kalmaz kadının nesneleştirilmesi konusunda ataerkinin ekmeğine yağ sürer.

Bütün bu genel yönlerinin yanında bu mektup özelinde ortaya çıkan gerçeklik ise kadının ezilmesinin yine kadının suçu olduğunun dayatılmasıdır. Anaerkil döneme yapılan vurguların

dönüp dolaşıp "erkek de buna tepki olarak" tespitine bağlanmasının altındaki düşünce, failin ve meful'ün birbirine geçtiği, belirsizleştiği, failin meşrulaştığı burjuva adalet sisteminin yansımasıdır. Zira burjuva mahkemeler, ezenlerin adaletini tesis etmenin yolu olarak hep bir bahane bulur ve "iyi hal" indirimleri uygularlar.

Üretim araçlarının gelişimi, özel mülkiyet, miras hukuku, aile, devletin ortaya çıkışı gibi bir dizi gelişme tarihsel olarak takip edilmeden ataerkinin kendisi ele alınmaya çalışıldığında varılacak sonuç elbette yine bir "zihinsel devrim" meselesi olacaktır. Ataerki özel mülkiyet ile iç içe geçmiş ve esas olarak da ezen-ezilen ilişkisinin erkek ve kadın ikileminde ilk defa somut olarak ortaya çıkmış halidir.

Kadının yarattığı artı değere erkek tarafından el konulduğunu kabul eden A.Öcalan, kadını suçlu çıkarırcasına "tanrıçalar çağında da erkek öldürülüyordu" diyerek mülkiyetin ortak kullanımı vb. anaerkil dönemin birçok uygulamasını görünmez kılmaktadır.

Yine yaptığı değerlendirmelerle çocuk doğurabildiği için kadının "doğal olarak" eve kapandığını direkt söyleyemese de işaret etmiştir. Feodalizmde iyice eve kapatılan kadının kapitalizmin gelişmesi ve ucuz emek ihtiyacı sebebiyle yeniden dışarıya çıktığı gerçeğini de reddetmektedir.

Bir taraftan Marksizm'in katkılarından bahsederken diğer taraftan Marks'ın ailesini geçindirebilmek için ceketini satarak Kapital'i bastırdığını ve bu kitabın satışından kazandığı parayla ailesini geçindirdiğini iddia etmesinin altında da aynı ataerkil rahatsızlık yatmaktadır. Bir dönem Marks'a tanrı gibi taptığını itiraf ederek aslında "karısı için fedakarlık yaptığını" iddia ettiği bir erkeğin bu fedakarlığından duyduğu rahatsızlığı dile getirmiştir. Böylece daha "kılıbık, hanımköylü" sınıfından olan Marks'ı da kendince teşhir ederek değersizleştirmek istemiştir.

Gerçekte olan elbette bu değildir. Marks'ın çalışmaları olarak bildiğimiz bütün çalışmalar ciddi bir kolektif emeğin ürünüdür. Özelde Jenny Marks'ın, Marks'a ait bütün eserlerde

hem düşünsel hem de fiziksel katkısı muazzamdır. Marksizm kolektif bir emeğin diyalektik ürünüdür. Daha sonra Engels tarafından tamamlanan Kapital de böyledir. Marks ve yoldaşları bu eserleri "geçinmek" için değil dünyayı değiştirmek için yaratmışlardır.

A.Öcalan'ın aksine, MLM'ler ataerkinin kökenlerini Engels'in "Özel Mülkiyetin, Ailenin ve Devletin Kökeni" kitabında doğru biçimde ele almış ve çağımızda da anlaşılabilmesi için tarihteki ilk burjuva-proleter ilişkisini erkek-kadın ilişkisinde tanımlamıştır. Anaerkil dönem ise ne bu eserde ne de başka bir Marksist eserde ataerkinin gerekçesi olarak sunulmamıştır.

Her şeyin karşıtından doğduğu bir gerçektir. Bununla birlikte ataerki ve anaerkinin karşıtlıklarının ise özel mülkiyet, üretim araçları üzerindeki egemenlik gibi birçok konuda tam bir karşıtlığı barındırdığını belirtmek gerekir. Özcesi ataerki, A.Öcalan'ın da ifade ettiği gibi üretim araçlarının ve artı değerin gaspına dayanırken anaerki ya da anasoylu toplum kolektif üretime ve artı değerin ihtiyaca göre paylaşılmasına dayanır.

Kadını Özgürleştirecek Erkek

Kadının kurtuluşu sorunu, bir biçimiyle özneleşme sorunudur elbette. Bu özneleşme, ataerki karşısında uzlaşmaz bir konumlanışla mümkündür. Ataerkinin tarihsel olarak iç içe geçtiği heteroseksizm, özel mülkiyet ve her türden gericiliğe karşı da mücadeleyi gerektirmektedir. Ancak bu mücadele ne A.Öcalan'ın ne de başka bir erkeğin kadınlara "bahşettiği" ya da edeceği bir dünya görüşüyle gerçekleşecektir. Ancak A.Öcalan, kadınlarla ilgili bütün konuşmaları ve çözümlemelerinde olduğu gibi, bir tehdit unsuru olarak "ya benim dediğimi yaparsınız ya da bir köle olarak yaşamaya devam edersiniz" bakış açısını, ezen cinsin bir temsilcisi olarak bu mektubunda da ifade etmektedir.

Daha önce kadınlara "gözlerimin içine bakmaya cesaretiniz var mı?" gibi cümleler kuran A.Öcalan, burada da "*En azından biz kişilik olarak özgür düşünme imkanı verdik. Çok açık sizleri*

de biraz ayakta tutan o. Eğer özgürlük düşüncesi elinizden giderse kaçınılmaz olarak bitersiniz" diyerek kendi etrafında birleşen kadınları ataerkil pazarlığın farklı bir varyasyonuna sürüklemektedir.

Kadının erkek karşısındaki tarihsel yenilgisi, erkeğin artı değere el koyması ve bunu yapabilmek için de kadının doğurganlığını kullanmaya başlayarak eve kapatılmasını sağlamasıdır. Zamanla hukuk, kültür, eğitim gibi birçok yapıyı bu sömürü düzeni etrafında şekillendirirken de devlet denilen olguyu bir sonuç, bir kontrol aracı olarak icat etmiştir.

Devletin ilk hallerinde hala tanrıça figürünün bulunması kendisinin de Gılgamış Destanı'ndan alıntı yaparken belirttiği gibi onların zorla kapatılmadığı anlamına gelmemektedir. Ataerkinin henüz çok ilkel bir hali olduğu için kadın bir taraftan tanrıça olarak resmedilirken diğer taraftan köleleştirilmektedir.

Bu anlamıyla erkeğin iktidarı ele geçirişi, bir gecede ve bütün yapılarıyla birlikte olmamış, yavaşça gerçekleşmiş ve bugün de olduğu gibi "kadın özgürlükçülük" adına en sinsi politikaları üreten bir hale gelmiştir. Sınıf savaşımında iktidarı elinde tutmakta ustalaşmıştır.

Nasıl ki, hiçbir burjuva kendi sınıfına ihanet edip proletaryanın iktidarı için hayatını feda etmediği sürece proletaryanın zincirlerinden özgürleşmesinin önünü açamazsa, hiçbir erkek de kendi cinsiyetine ihanet edip, ataerki ile savaşta kadınların öznesi olduğu saflarda iktidarını feda etmediği sürece kadınların kurtuluşuna hizmet edemez.

Tarih hiçbir proletarya önderinin işçi sınıfına parmak sallayarak, tehdit ederek, üstten bakarak, dışarıdan akıl vererek işçi sınıfının iktidarını kurduğunu yazmamıştır. Şüphesiz yazmayacaktır da! MLM biliminin ustaları ve onların ardılları bunu Paris Komünü'nü değerlendirirken, Nisan Tezleri'ni yazarken, Sosyal Demokratların Almanya'daki ihanetini ele alırken, Çin'de sınıfları tahlil ederken, Türkiye'de ulusal sorunu ele alırken en incelikli biçimde ortaya koymuşlardır.

Bir sınıfın ya da ezilenlerin kurtuluşunu sözde savunurken bunun aksini yapanlar ise hem kişisel yaşamlarında hem de devrimci mücadeleyi sürükledikleri karşı devrimci zeminlerde gerçek yüzlerini ortaya koymuşlardır. Proudhon, Bakunin gibi liderlerin ardılları ise bugün kendilerini bu zeminlerde en özgürlükçü söylemlerle var etmektedirler. Ezenden çok ezilene, kapitalist-emperyalist dünya düzeninden çok bu düzen karşısında savaşanlara saldırırken kadınların kurtuluşunun da mevcut düzenin sınırları içinde mümkün olduğunu iddia etmektedirler.

Artı değer sömürüsü, yeniden üretim emeği, üretim araçlarının ortak kul lanımı, özgünlüklerin yarattığı çelişkilerin adaletli bir biçimde çözümü gibi konulara hiç girmeden bir "toplumsal eşitlik" veya "zihinsel devrimden" bahsetmektedirler. Şüphesiz, kadınların kurtuluşu meselesi kadın kitlelerin tarihi avcıların ellerinden alması ile ilgilidir. Avcılar, avları için en fazla "merhamet" gösterebilirler. Bu nedenle de kurtuluş en iyi ihtimalle "merhametsizce" olacaktır.

Emek-Artı Değer-Mülkiyet

Sınıflar Neden Var?

Bu sorunun cevabını A.Öcalan, yazdığı mektupta itiraf etmektedir aslında. Kadının sömürülmesinin temellerini çarpık biçimde ele alırken bile, karşısında durduğu MLM biliminin de ortaya koyduğu gibi, artı değerin sömürülmesi ve üretim araçlarının mülkiyeti meseleleri sorunun temellerini oluşturmaktadır.

Bununla birlikte sınıflar, tarih içerisinde birçok niteliksel ve niceliksel değişime de uğramış ve kapitalizmle birlikte ise işçi sınıfı ve burjuvazi ortaya çıkmıştır. Bugün bu sistem devam ettiği için de bu sınıfların ortadan kalktığını söylemek hayalperestlik olacaktır. Lakin, sürekli bu yönlü bir zihin bulanıklığı yaratılmasının maddi zeminlerini görmek faydalı olacaktır.

Çağdaş sınıflı toplumda iktidar çok katmanlı ve çok düzlemlidir. Ekonomik, politik ve ideolojik alanların hepsinde

gerçekleşen bir bütünlük olarak kavranabilir. Hem baskıyla ama hem de rızayla ayakta durur. Geniş anlamıyla sermaye iktidarı, yalnızca devletin hükümet, parlamento, parti, polis, ordu, mahkeme, hapishane gibi temel politik kurumlarında değil, hatta bunlara ilaveten, yalnızca vergi dairesi, nüfus müdürlüğü, diyanet işleri gibi daha "kamusal" görünümlü devlet kurumlarında da değil, aynı zamanda, okuldan camiye, belediyeden aileye, alışveriş merkezinden medyaya, borsadan şirkete, sendikadan sinemaya kadar sayısız resmi veya "sivil" kurumların toplumda bir ağ gibi yayılmışlığında ifadesini bulur. Bu bakımdan iktidar bir ilişkiselliktir. Zorlama ve iknanın, tahakküm ve hegemonyanın, dışlama ve eklemlemenin çelişkili birliğidir.

Burjuvazi, toplumu oluşturan bireyleri bu ilişkisellik dahilinde nesneleştirir. Burjuvazinin genel sınıfsal çıkarı, tüm toplumun çıkarıymışçasına sunularak, üretim ve piyasa ilişkileri, devlet faaliyetleri, politik ve sosyal alanlar, kültürel ve düşünsel etkileşimler içinde, bireylerin zihinlerine kazınır. Fakat bu ilişkisellik, salt tek yanlı bir veri yüklemesine benzemez. İktidarın nesneleştirdiği bireyde, aynı zamanda, iktidarın süreğenliğini üreten bir tür yanılsamalı öznellik de yaratılır. Bireyin bu düzende hakları ve özgürlüğüyle özneleşmesi, paradoksal olarak, gerçekte kendisini nesneleştiren burjuva iktidara tabi oluşundandır. Nesneleşmiş insan, her günkü pratiğinde, düşünceleri ve davranışlarında, inançları ve tercihlerinde, iktidarın meşruiyetini ve değişmezliğini kabul eden, hatta iktidarın uygulanışına destek veren bir varoluş tarzına bürünür.

Toplumsal yaşamı kuşatan, beyinleri ve bedenleri kontrol etmek isteyen iktidar, egemen sınıf olan burjuvazinin iktisadi, politik ve toplumsal çıkarlarıyla özdeş normlar belirler. Politik eğilimler, cinsel yönelimler, kültürel edimler, yaşam tarzı tercihleri, gündelik davranışlar, topluma ideolojik ve politik olarak empoze edilen bu normlara göre şekillendirilir. Yönetilen, kendisini bireysel özgürlüğüyle tanımladığını sanır ama aslında iktidarın ideolojisi ve politikasıyla nesneleştirilmiş, varoluş tarzı

adeta normlarca kurulmuştur. Toplumun kategorizasyona uğratılışıdır bu.

Normlara uyum sağlayanlar normal kabul edilir, normlarla uyumsuzluk gösterenler ise anormal diye damgalanır. Böylece, damgalananın baskı altına alınması, tecrit edilmesi ya da ortadan kaldırılması hem iktidarın meşru görevi olarak sunulur hem de normlar üzerinden düzene uyumlulaştırılmış olanlarca meşru karşılanır.

Postmodernizmin neden olduğu en büyük hasarlardan birisi de bu anlamıyla sınıf bilincindeki zayıflamadır. Şüphesiz toplumun farklı katmanları farklı kimliklerden meydana gelir ve farklılıkların getirdiği özgünlükler de bulunmaktadır. Ancak bu farklı kimlikler "sınıflar üstü" gerçeklikler olarak sunulur. Bununla da sınırlı kalınmaz bütün farklılıklar "ötekileştirilerek" birbirine rakip hale getirilir. Bu egemenlerin çıkarları doğrultusunda değişebilir de. Dün "Kürdüm" demenin vatan hainliği ilan edildiği ülkede, "bin yıllık kardeşlik" söylemleri yükselmeye başlayabilir.

Neo-liberalizm Makyavelizm'in modern bir versiyonuymuşçasına ilkesizliği ilke haline getirmektedir. Zira "özgürlük, eşitlik, adalet, hakikat" gibi kavramlara yaklaşım çıkarlara, kişiye, zamana ve mekana göre değişmektedir. Grevler, yürüyüşler, ifşa eylemleri vb. düşmana ya da rakiplerine karşıysa desteklenir ama bunlar "onların mahallesinde" oluyorsa artık bir tehdittir ve lokavt gerekir.

Sosyalizm ve demokrasi söylemini dilinden düşürmeyen çevrelerin, sınıf mücadelesi pratiğinde nasıl sermaye dostu, ezenle ezileni uzlaştırmaya çalışan refleksler geliştirdiği çeşitli örneklerde çıplak biçimde görülmüştür. Oysa adil bir politika, hangi "mahallede" olursa olsun işçilerin ve ezilenlerin çıkarını savun mayı gerektirir. Ancak kitlelerin haklı öfkesi, bu tür anlayışlar nedeniyle "düş mana" ya da "rakiplere" karşı kullanılabilecek bir gürültüye dönüştürülmektedir.

Görülmeyen Bir Değer Olarak Emek Ne Üretir?

A.Öcalan, yazdığı mektupta, "proletaryanın tarihin başından beri var olduğunu" bu anlamıyla da Marks'ın yeni bir şey keşfetmemiş olduğunu söyler. Gerçeği yine ve yeniden abartıp çarpıtarak kendisini haklı çıkarmaya çalışsa da şu konuda haklıdır; Marks, mevcut sömürü düzenini tahlil ederken yeni bir buluş ortaya koymamıştır.

Nitekim bunu kendisi de yazar. Ücret, Fiyat ve Kâr'ı ele alırken de Kapital'in ilk cildinde de mevcut sömürü çarkını tahlil eder. Ücretli emeğin ne ürettiğini tek tek, en sade biçimiyle açıklar. Yararlı emeğin ne ürettiğini ve neden "yararlı emek" olduğunu ortaya koyar. Kendi emeğine yabancılaşmanın ne olduğunu ortaya koyarken işçinin "*bunlar patronun, sağ olsun bize de buradan iş veriyor da karnımızı doyuruyoruz*" fikrine nasıl ikna edildiğini de açıklar. Nitekim, emek tarihinin her çağında bu şekilde ele alınmamıştır. Kölelik ile işçilik arasındaki fark ise birinin ücretli olmasıdır.

Ücretli emeğin nadir olarak görüldüğü Atina antik kentinde emeğini kiralayanların toplumsal sınıf yapısına etki etmesi de olanaklı olmamıştır. Bu insanlar sanatkar, zanaatkar, öğretmen ve danışman olarak faaliyet göstermişlerdir. Özellikle sanatkarların ve bilgi karşılığında ücret alan kişilerin kentte yoğunlaşması, yurttaşların boş zaman ve gelir konusundaki gelişmelerini göstermektedir. Bu gösterge, belirli bir mülk sahibi olan Atina yurttaşının emek yoğun işlerde çalışmaya yönelik bakış açısını da desteklemektedir. Tıpkı Platon ve Aristoteles'in ideal yönetim fikirlerinde aktarıldığı gibi yurttaşın politik faaliyetlerle ya da kente dair işlerle ilgilenmesi salık verilmiştir. İdeal yurttaş, emek yoğun işlerle uğraşmamalı ve enerjisini politik faaliyetlere aktarmalıdır. Çünkü emeğini kullanarak iş yapmak, utanılacak bir faaliyet olarak görülmüştür. İdeal ve değerli yurttaşlığa siyaset ve kültür işleriyle ulaşılacağı inancı hakimdir. Bu inancın göstergesi olarak sunulabilecek en önemli etken ise Solon Yasaları'dır.

Sümerlerde, Brahmanizmde, Ortadoğu'daki ve dünyanın büyük bir bölümündeki farklı toplumlarda da benzeri bir durum

söz konusudur. Bunların hiçbiri elbette birebir aynı değildir. Farklı bölgelerde ve farklı zamanlarda -buna Antik Yunan'ın farklı kentleri de dahil- sanatkar ve zanaatkarlara yaklaşımlarda farklar olmakla birlikte kölelik hukuku aşağı yukarı aynıdır. Drakon Yasaları tamamıyla yönetici ve varlıklı sınıfların lehine hazırlanmış ve mülkiyetin korunmasına odaklanmıştır. Hammurabi Kanunları da açıkça mülkiyet üzerinedir. Hala Brahmanizmin ağır yükü, Güney Asyalı işçi ve köylülerin omuzlarında durmaktadır.

Yasalar üretim biçimlerinin değişimi ve büyük ayaklanmalar nedeniyle biçimsel farklara uğramış olsalar da esasta mülk sahiplerini ve çıkarlarını koruma görevlerini yerine getirmektedirler.

A.Öcalan'ın hem kadın sorununu hem ulusal sorunu hem de sosyalizmi ele alırken gizlemeye çalıştığı yer tam da burasıdır. A.Öcalan, sınıfsal bir refleksle gün gibi ortada olan bir gerçeği karartmakta, işçiyle patronu aynı torbaya koymaktadır. Birileri felsefe üretebilsin ya da "toplumu daha iyi yönetebilsin" diye başkalarının onlara sonsuz bir fedakarlıkla hizmet etmesi, yönetimlerde yer almamalarını salık veren Antik Yunan'daki bu görüşün ne kadınlara ne de kölelere demokrasi sağlamadığı, emeklerinin değersiz görüldüğü, üretim araçlarının mülkiyet hakkının üretenlerde değil üretileni sömürende olduğu gerçeği değişmemiş olmasına rağmen sınıflar nasıl olur da ortadan kalkmıştır? Bunun açıklaması ise bulunmamaktadır.

Çelişkiler
Komün-Devlet Çatışması Mı?

> "*Egemen sınıfın düşünceleri her çağda egemen düşüncelerdir; başka bir deyişle, toplumun egemen maddi gücü olan sınıf, aynı zamanda egemen zihinsel güçtür.*" (Marx, K., Engels, F., Alman İdeolojisi (Feuerbach), Çev.: Sevim Belli, Sol Yay., Ank., 1992, s. 70)

Tüm dünyada egemen olan düşünce, şüphesiz burjuvazinin düşüncesi haline gelmiştir. Burjuvazi egemen sınıf olarak kendi sömürüsünü, zulmünü gizlemek ve ezilenlerin öfkesinden kendisini koruyabilmek için "aslında sınıf diye bir şey olmadığı" fikrini her dönem farklı biçimlerde örgütler ve/veya bu fikri savunanların önünü açar.

Nitekim sınıf savaşlarının en acımasız biçimde sürdüğü gerçeğinden bir adım dahi geriye atmamış olan Peru Komünist Partisi Başkanı Abimael Gonzalo, bir denizaltı üssündeki hücresinde ölene kadar tutulmuştur. Önderi olduğu örgüt çok ağır bir darbe almış olmasına rağmen düşünceleri burjuvazi için son ana kadar "tehlikelidir."

Türkiye Komünist Partisi Marksist Leninist'in kurucusu İbrahim Kay pakkaya'nın düşüncelerini TC devleti için "ihtilalci komünizmin en tehlike li" biçimi yapan şey onun bir kimlik olarak Kürtlerden ya da Ermenilerden bahsetmesi, katliamları dile getirmesi değildir. Bütün bunların hangi sınıfın çıkarları için örgütlendiğini ortaya koyması ve bu gerçeği dile getirmekten en ağır işkenceler altında bile vazgeçmemesidir.

Hindistan Komünist Partisi (Maoist) Genel Sekreteri Basavaraju'nun cenazesinin dahi yakılması da aynı sınıfsal nefretin bilinçli tercihidir.

Bugün sınıfların reddi, devletin kökeni gibi birçok gerçek manipüle edilirken burjuvaziye bu da yetmemektedir. MLM bilimine ait olan bütün kavramların çarptırılması, içinin boşaltılması ve kendi suretine uygun bir biçimde yeniden pazarlaması gerekiyor. Zira sınıf savaşımının mihenk taşlarından olan Paris Komünü deneyimi de, tarihsel materyalizm de bundan nasibini alıyor.

A.Öcalan "Perspektif" mektubunda;

> *"Tarihsel materyalizm sınıf savaşı yerine 'komünü' ikame etmeli. Sadece gerçekçi bir yaklaşım değil, sosyoloji biliminde de özgürlük düşünce ve eylemi sosyalizme geçişin en sağlıklı*

yolu değil midir? Sınıf çatışmasına dayalı tarihsel materyalizm ve sosyalizm tanımı yerine, devlet ve komün ikilemine dayalı bir tarihsel materyalizm ve sosyalizm alternatifinin daha doğru olduğuna inanıyorum. Marksizmi gözden geçirmeyi, bu kavram yerine gerçekleştirmeyi daha doğru buluyorum. Yani tarih bir sınıf savaşımı tarihi değil, bir devlet ve komün çatışmasından ibarettir" ifadelerini kullanıyor.

Kendi düşüncesinin doğruluğunu ispatlamak için

"Komünün Kürtçemize yerleşmiş kom ile bağlantısını kendi dilimizden de öğrenebiliriz. Kom, kombun yani komün anlamına geliyor, toplanmak. Hala kullandığımız bir kelime ki bu Aryen dilinin de buradan çıktığını en azından 10 bin yıllık bir tarihi olduğunu gösterir. İşte Aryen köken dil grubunun da bu komün etrafında geliştiği açık. Kürtçe kom kelimesi bunu kanıtlıyor. Kelime türetmeleri de bunu açıklıyor. Komagene bir devlet adı olarak geçer. Kabile başı devleti türetir. Çıkarları zedelenen kabile üyeleri de komünü oluşturur. Aslında gerçek de böyle. Çok basit" diyor

Hint-Avrupa dil ailesinden olan Kürtçe'nin ve aynı aileden olduğu dille rin birçok ortak kök ve kelimeye sahip olduğu gerçeği elbette filolojinin ko nusu. Bunun yerine gerçeğe odaklanmak gerekiyor. A.Öcalan, tüm toplumsal ilişki biçimlerini gözeten ancak üretim ilişkilerinin "son kertede" belirleyici rol oynadığı yönündeki tespiti mümkünse "mahkum" etmek istiyor. Çünkü bu rolün kabulü demek;

1- Kapitalizmin burjuvazinin işçi sınıfının ürettiği artı-değere el koyduğu bir sömürü sistemi olarak tanımlanmasını,

2- Diğer toplumsal çelişkilerin ve sömürü biçimlerinin köklü bir biçimde çözülmesi için bu temel sömürü mekanizmasının ortadan kaldırılmasını, üretim ilişkilerinin toplumsal temelde dönüşümünü savunmayı gerektirir.

Sosyalizme alternatif bir model olarak sunulan "demokratik özerklik"in ayrıntılı eleştirisi, bu yazının konusu değil. Ancak şu kadarı söylenebilir ki; üretim ilişkileri ve genel olarak ekonominin son tahlilde belirleyici rolünün reddedilmesi, sömürü ilişkilerinde köklü bir değişimi öngörmeyen siyasal programla yakından ilgilidir. En iyi ihtimalle de onunla tam bir uyum içindedir. Yani esasta bir "Marksizm eleştirisi"nden çok emperyalist-kapitalist sistemin savunusundan söz etmek gerekir.

Açık ki, hiçbir ülkenin burjuvazisi ve uluslararası sermayeyle işbirliği içinde olan kesimleri, kendi ülkelerinin parlamentosuna kontrol edemedikleri "muhalifleri" taşımazlar, yönlendiremedikleri "muhaliflerin" kendi parlamentolarında faaliyetlerine izin vermezler. İster dünyanın en "demokratik" ülkesinde olsun isterse de başka herhangi bir ülke olsun, sermaye sınıflarının, hakim gücün, iktidarlara ve iktidar alternatiflerine genel bakışı budur. Keza "imtiyazlı zümrenin" dünyanın her tarafındaki tavrı aynıdır.

Paris'in silahlı işçileri de burjuvazinin bu türden meclislerinde temsil edilmedikleri için, nihayet 18 Mart 1871'de, "Vive la Commune!" sloganları eşliğinde burjuva devlet mekanizmasına yöneldiler ve "işçilerin iktidarı" olan Komün'ü ilan ettiler. Komün de tıpkı burjuva devlet aygıtı gibi bir sınıf diktatörlüğüydü ancak onu eski diktatörlükten farklı kılan, tüm sınıfların ortadan kaldırılması çıkarına olan toplumun çoğunluğuna yani işçi sınıfına dayanmasıydı. Bu yeni devletin eskisinden farkı,

"*toplumsal kurtuluşun, yani, emeğin, işçiler tarafından yaratılan ya da doğanın armağanları*

> *olan emek araçları üzerinde tekel kuranların köleciliğinden kurtarılmasının siyasal biçimi*"ydi ve mülksüzleştirenlerin mülksüzleştirilmesini amaçlıyordu. (Karl Marx, "Fransa'da İç Savaş'ın Taslaklarından Seçmeler," *Fransa'da İç Savaş* (1) içinde, s. 151)

Bir başka ifadeyle Komün, sömürü ilişkilerine ve özel mülkiyete kar şı, üretim ilişkilerinin bütünüyle toplumsal mülkiyet temelinde örgütlenme sini önüne koymaktaydı. Tam da bu nedenledir ki, sıradan işçiler yıkılmaz sandıkları toplumsal dokuları parçalarken ve boşalan yerleri yeni ilişkilerle doldururken burjuvazi ve toprak ağaları, "*belediye binasının üzerinde dalgalanmakta olan Emek Cumhuriyeti simgesinin, yani Kızıl Bayrağın görüntüsü karşısında öfke nöbetlerine*" tutuluyorlardı. (age, s. 89)

Paris Komünü düşmüş olsa da, kendisinden sonra gelişen işçi sınıfı hareketinde hem teorik hem de pratik çok kritik kazanımlar sağladı. Denebilir ki;

> *"Paris'in verdiği kavga sayesinde, işçi sınıfının kapitalist sınıf ve kapitalist devlet karşısındaki savaşımı yeni bir evreye girdi. Bu kavganın sonucu ne olursa olsun, dünya çapında tarihsel bir önem taşıyan yeni bir çıkış noktası"* yaratılmış oldu. (Karl Marx, "Marx'tan Hanover'deki Ludwig Kugelmann'a," s. 157)

Anti-Kapitalizm

"Demokratik sosyalizm" fikrini incelerken, şu iki temel önemdeki noktaya dikkat çekmekte yarar vardır: Kapitalizm ile sosyalizmin birbirleriyle uzlaşma kabul etmez niteliksel farklılığı, ilkinin artı değer üretimine ve emek gücünün kapitalist sömürülmesine dayanan bir ekonomik sistem olmasına karşılık,

sosyalizm sömürüyle birlikte sınıf farklılıklarının ortadan kaldırılması amacına bağlıdır.

"Demokrasi" kavramı sosyalizmle ilişkilendirilerek kullanıldığında, sosyalizmin bu temel niteliksel özelliği ve özgünlüğü göz ardı edilirse, varılacak yer, liberal burjuvazinin mevzileri olacaktır. Sosyalizmin demokratik niteliğini belirleyen temel bağlayıcı "ilke", üretim araçlarının kolektif mülkiyete geçirilmesi ile sömürünün tasfiyesidir. Kapitalizmin politik alandaki baskı, ayrıcalık ve saldırıları, ekonomik alandaki sömüren-sömürülen ilişkisi tarafından belirlenir. O, bir azınlığın-ayrıcalıklı sınıfın toplumun çoğunluğu üzerindeki hegemonik sistemi olmasıyla anti-demokratiktir.

A.Öcalan'ın, üretim ilişkileri ve genel olarak ekonominin koşullayıcı/belirleyici etkisine ilişkin analizinden yola çıkarak MLM dünya görüşünü kapitalizmin bir biçimi diyerek, "eleştirmeye bile gerek yoktur" veya yetersizlikle itham etmesinin kimi nedenlerinden bahsedilebilir. Hareketin burjuva karakteri, uluslararası emperyalist-kapitalist ideolojik hegemonya, dünya işçi sınıfı hareketinin kısmen geriliği vb. etkenlerle birlikte konumuz açısından sadece birisine dikkat çekmekte fayda var: A.Öcalan, "devletli ve sınıflı kapitalist modernite"yi aşan, yeni bir "demokratik modernite" paradigması önerirken, Marksizm'i hedefe koyuyor.

"Kapitalist modernite" diye tarif ettiği sistemi ise aslında neredeyse hiç hedef almıyor. Burada zor aygıtları ile ayakta duran bir sistemin zor yoluyla yıkılıp yerine yeni bir sistem kurulmasından, zorun buradaki rolünden dahi bahsetmiyoruz. Sistemi "parlemantarizm" yoluyla değiştirmeyi dahi savunduğuna dair en ufak bir belirti yok. Esasta bundan bahsediyoruz.

Yazdığı mektupta da ortaya koyduğu gibi kapitalizm ve onun günümüzdeki aşaması emperyalizmin esamesi okunmuyor. Çünkü A.Öcalan bu sisteme entegre, İsviçre benzeri bir yapının kurulmasından bahsediyor, lakin kaçırdığı gerçek İsviçre'nin elindeki sermaye ve onun üzerinden kurduğu hegemonya...

Bir dönem "güler yüzlü sosyalizm" diye sunulan "demokratik" kapitalizmin gerçekleşebilmesi için gerekli olan şeyin başka ülkelerin halklarının kanlarının içilmesi gerektiğini bilmediğinden değil elbette.

Eko-Ekonomi

> *"Hegel'in Mantık'ında keşfetmiş olduğu yasa, doğruluğunu, doğa bilimlerinde olduğu gibi, burada da gösterir: sırf nicel değişiklikler, belli bir noktada, nitel farklılıklara dönüşür."* (Marks, Artı Değerin Oranı ve Kütlesi)

"Yeni sol" söylemiyle ortaya çıkarken, kendinden önceki tüm bilimsel kuramları alt-üst eden düşünce akımının en önemli dayanak noktası sosyal emperyalizmin suçlarıdır. Özellikle '60'lı ve '70'li yıllarda, artık kendisini iyiden iyiye hissettirmeye başlayan ekolojik kriz ele alınırken, MLM'lere "eleştiri" kisvesi altında saldıran bir furyanın ortaya çıkışı tesadüfi değildir.

Modern revizyonist iktidarların sosyal emperyalizminin işlediği suçları MLM bilimine mal etmenin somut koşulları da elbette vardır. Özellikle tüm dünya halklarını yakından ilgilendiren ve oldukça yakıcı olan ataerki, heteroseksizm ve ekoloji konularında mevcut çalışmaların ve daha önce yapılmış çalışmalara dair bilgilerin yetersizliği bu dayanağı güçlendirmiş ve emperyalistlerce de saldırılar desteklenmiştir.

A.Öcalan da hem yazdığı mektupta hem de daha birçok yazısında "ekolojik paradigma" ya da "eko-ekonomi" gibi terimleri kullanır. Yüzyılımızın en yakıcı sorunlarından biri olan ekolojik krizin kitlelerin yaşamında nasıl bir etki yarattığının farkındadır. Bu anlamıyla ekolojik krizin kendisini de kendi düşüncelerinin örgütlenmesinin bir aracı olarak ele alır.

Ancak bu "ekolojik" bakış açısı da tıpkı diğer düşünceleri gibi somut bir zemine oturmaktan çok "zihinsel bir dönüşüm" temellidir. Özellikle ekoloji ile ilgili tezlerine Bookchin'in düşünceleri damgasını vurmuştur. Sınıfların varlığını reddettiği

için de bütün insanlığın bu krizden ortak etkilendiğini savunur. Marks ve Engels ise henüz ekoloji mücadelesinin bu kadar ilerlemediği bir süreçte dahi ekolojik krizin yaratacağı sorunlardan herkesin aynı oranda etkilenmediğini ortaya koymuştur. Yine bu sorunun kökeninde neyin olduğunu da...

Gün geçtikçe, ekoloji sorununun yakıcılığı artmaktadır. Proletaryanın ve ezilen dünya halklarının üzerinde daha fazla durması gereken bir meseledir. Bugüne kadar esas sorununun tüketim kültürü ve üretimin biçimi olduğu gerçeği hep hasıraltı edilmeye çalışıldı. "Ekolojik mücadele" söylemi de benzer biçimde sosyalizm karşıtı bir anlayışla inşa edildi.

Nitekim gölgesini satamadığı ağacı kesen kapitalizm "greenwashing" politikaları ile ne kadar "çevreye duyarlı" ve hatta üstün bir kültür inşa ettiğiyle övünüp durdu. Almanya, Hollanda, Danimarka vb. ülkelerde "beyaz üstünlükçülüğün" yani ırkçılığın da önemli bir silahı olarak kullanılır bu politikalar. Göçmenlerin çöpleri ayrıştırmaması, sokaklara çöp atmaları, gezdirdikleri köpeklerin pisliklerini toplamamaları gibi iddialar, göçmen karşıtlığının en temel argümanlarını oluşturur. Ancak göçmenlerin, göçmek zorunda kaldıkları ülkelerde suyun, toprağın, göğün hangi maden şirketine ya da turizm şirketine ne kadara peşkeş çekildiğini kimse konuşmaz.

Küresel ısınma, pandemi, çevre felaketleri vb. meselelerin MLM bir perspektiften nasıl kavranması gerektiği sorusu, bu meselelerin Marks ve Engels tarafından kendi zamanlarında nasıl ele alındığı sorusunu da doğal olarak beraberinde getiriyor.

Marks, ekolojik meselelere sistematik bir ilgi beslemiş ve kendi politik ekonomi eleştirisinde ekolojiye özel bir önem atfetmiştir. Marks'ın çevre sorunlarını mercek altına alması 1840'lı yılların ortalarına kadar uzanmaktadır. Kapital'in birinci cildi yayınlandıktan sonra (1867) Marks'ın çalışmalarının bir ağırlık noktasını yine ekolojik meseleler oluşturmaktadır. Marks'ın bu çalışmalar sonucu ardında bıraktığı tamamlanmış bir yazın bulunmamakta, ama bu konuda aldığı notlar ve derlediği kaynaklar bilinmektedir. Marks'ın genel olarak doğa kavrayışı ve

özel olarak ekolojik meselelere bakış açısı, Engels'in diyalektik doğa felsefesiyle çelişmez, bunu daha ziyade doğrular.

> *"... hayvan dış doğadan yalnızca yararlanır ve salt varlığı ile onda değişiklikler meydana getirir; insan onda değişiklikler meydana getirerek, amaçlarına yarar duruma sokar, ona egemen olur. İnsanın öteki hayvanlardan son ve temel farkı budur, bu farkı meydana getiren de gene emektir. ... doğa üzerinde kazandığımız zaferlerden dolayı kendimizi pek fazla övmeyelim. Böyle her zafer için doğa bizden öcünü alır. Her zaferin beklediğimiz sonuçları ilk planda sağladığı doğrudur, ama ikinci ve üçüncü planda da büyük çoğunlukla ilk sonuçları ortadan kaldıran, bambaşka, önceden görülmeyen etkileri vardır. Mezopotamya, Yunanistan, Küçük Asya ve başka yerlerde işlenecek toprak elde etmek için ormanları yok eden insanlar, ormanlarla birlikte nem koruyan ve biriktiren merkezlerin ellerinden gittiğini, bu ülkelerin şimdiki çölleşmiş durumuna zemin hazırladıklarını akıllarına hiç getirmiyorlardı. Alpler'deki İtalyanlar, dağların kuzey yamaçlarında dikkatle korunan çam ormanlarını güney yamaçlarında yok ederken, bölgelerinde sütçülük sanayiinin köklerini kazıdıklarını sezemiyorlardı. Böylece, yılın büyük kısmında, dağlardaki kaynakların suyunu kuruttuklarını, aynı zamanda da yağmur mevsiminde azgın sel yığınlarının ovaları basmasına neden olduklarını hiç bilemiyorlardı. Avrupa'da patatesi yayanlar, nişastalı yumrularla birlikte, sıraca hastalığını yaydıklarını*

bilmiyorlardı. İşte böylece her adımda anımsıyoruz ki, hiçbir zaman, başka topluluğa egemen olan bir fatih, doğa dışında bulunan bir kişi gibi, doğaya egemen değiliz; tersine, etimiz, kanımız ve beynimizle ondan bir parçayız, onun tam ortasındayız, onun üzerinde kurduğumuz bütün egemenlik, başka bütün yaratıklardan önce onun yasalarını tanıma ve doğru olarak uygulayabilme üstünlüğüne sahip olmamızdan öte gitmez." (Engels, F. (1977) *Doğanın Diyalektiği*, çev. A. Gelen, Ankara, Sol Yayınları, s. 228-229)

Burada Engels'in diyalektik doğa kavrayışı açısından önem arz eden unsur, toplumsal bir faaliyet olarak insan emeğinin doğayı dönüştürmesi, daha doğrusu doğal kaynakları kurutma pahasına sömürmesi sonucu insanın toplumsal yaşam döngüsünü olanaklı kılan doğal-maddi koşulları erozyona uğratması çelişkisidir.

Tıpkı Engels gibi, Marks da nesnel gerçekliğin ve doğadaki nesnel diyalektiğin bilinebilirliğini elbette savunur. Ancak Marks'ın ekolojisi özelinde diyalektik bir doğa kavramı, doğa-toplum arasındaki diyalektik karşılıklı etkileşim olgusunda belirginlik kazanır. (Kaan Kangal; Marx, Engels ve Marksist ekoloji, Teori ve Eylem)

Bu bağlamda Marks'ın "madde alışverişi" (Stoffwechsel) kavramı kilit bir öneme sahiptir. Marks'ın madde alışverişi kavramı felsefi bir problem çözümlemesinin ilerisine giderek, politik ekonominin eleştirisinin bir bileşenini oluşturur. Marks madde alışverişi kavramından hareketle, kendi ekolojik eleştirisinin bel kemiğini oluşturan "onarılamaz çatlak" (unheilbarer Riss) kavramını formüle edecektir. (agy)

"... büyük toprak mülkiyeti, tarımsal nüfusu sürekli olarak düşen bir asgariye indirir ve onun

karşısında büyük kentlerde bir araya toplanan, sürekli olarak büyüyen bir sınai nüfus [mevcuttur]. Böylece yaşamın doğal yasalarının emrettiği toplumsal alışveriş bütünlüğünde onarılmaz bir çatlağa neden olan koşulları yaratır. Bunun bir sonucu olarak, toprağın canlılığı boş yere harcanır ve bu israf, ticaretle, belli bir devletin sınırlarının çok ötesine taşınır." (Marx, K. (1997) Kapital, Üçüncü Cilt, Ankara, Sol Yayınları, s. 713)

Marx'ın bu gözlemi, modern tarım sanayisinin ekim alanlarındaki çevre koşullarına yönelik etkisine eleştirel bir açıdan ve politik ekonominin eleştirisi çerçevesinden bakmasının bir ürünüdür.

"Kapitalist üretim tarzı, büyük merkezlerde toplanmasına yol açtığı şehirli nüfusun toplam nüfus içindeki ağırlığını durmadan artırması ile birlikte, bir yandan, toplumun tarihsel hareket gücünün yoğunlaşmasını sağlarken, diğer yandan, insanla toprak arasındaki madde alışverişini, yani insanın topraktan alıp besin maddesi ve giyim eşyası olarak yararlandığı unsurların toprağa dönüşünü ve dolayısıyla topraktaki verim gücünün devamı için gerekli olan ebedi koşulu ihlal eder. Böylece, kapitalist üretim tarzı, aynı zamanda, kentli işçinin fiziksel sağlığını ve toprak işçisinin zihinsel hayatını tahrip eder. Ne var ki, kapitalist üretim tarzı sözü edilen madde alışverişinin sürekliliğini sağlayan ve kendiliğinden ortaya çıkan koşulları tahrip etmekle, aynı zamanda, bu madde alışverişinin, bir sistem, toplumsal üretimi

yöneten bir yasa olarak ve insanlığın tam anlamıyla gelişimine uygun bir biçim içinde tekrar kurulmasını zorunlu kılar. ... Ayrıca, kapitalist tarımdaki her ilerleme, sadece işçiyi soyma sanatında bir ilerlemeden ibaret olmayıp, aynı zamanda toprağı soyma sanatında da bir ilerlemedir; belli bir zaman aralığı için toprağın verimliliğinin yükseltilmesinde kaydedilen her ilerleme, aynı zamanda, bu verimliliğin sürekli kaynaklarının mahvedilmesi yolunda da bir ilerlemedir." (Marks, Kapital, Cilt 1, s. 481-482)

Marks, toprak tahribatının ulusal değil, aynı zamanda uluslararası bir sorun olduğunu İngiltere-İrlanda örneğinde ortaya koyar: İngiltere'nin son bir buçuk yüzyıldan beri *"onun için çiftçilik yapanlara toprağın tükenen unsurlarını yerine koymaları için gereken araçları bile çok görerek, İrlanda toprağını dolaylı olarak ihraç ettiğini unutmamak gerekir"* ifadelerini kullanır. (Marx, age, s. 676, n. 196)

Kapital'in birinci cildinde eleştirel bir açıdan ele aldığı doğa-toplum arasındaki madde değişimi olgusuna pozitif bir çözüm önerisini üçüncü ciltte şu şekilde kurgular: ekolojik olarak sürdürülebilir türden bir doğa-toplum ilişkisi "hemen kâr elde etme amacı güden kapitalist üretimin ruhu"yla değil, toplumsal "kuşaklardan oluşan bir zincir"in çabasıyla sağlanabilir. (Marx, age, s. 546, n. 27 aktaran Kaan Kangal, agy)

Ekolojik krizin aşılması konusu şüphesiz yalnızca Marks ve Engels'in değil, birçok başka komünistin de üzerine eğildiği bir sorun olmuştur. Ancak bu sorunun anlaşılması ve ele alınması, genel olarak örgütsel programlara dönüşmesi ve bunun üzerinden siyaset üretilmesi gibi konularda büyük bir eksiklik ve yanlış anlayış durumu bugün hala devam etmektedir. Bu da bütün bu çalışmaların geliştirilmesinin yani devrimin ilerleyişinin önüne ket vurmaktadır. Oysa ekolojik kriz, A.Öcalan'ın iddia ettiği gibi,

ilkel komünal dönemdeki gibi yaşamakla aşılamayacak bir gerçektir. Ya da Kürt aşiret sisteminin "ekolojik toplum" olduğu da spekülasyondan ibarettir.

Ekolojik krizin aşılması ve doğayla insan arasındaki çelişkinin antagonist olmaktan çıkarılması Marks'ın ortaya koyduğu şekilde

> *"... özgürlük ancak toplumsal insanın, ortak üreticilerin insan metabolizmasının doğayla olan etkileşimini rasyonel bir şekilde idare etmesi sayesinde, kör bir güç olarak doğanın egemenliğine tabi olarak değil, doğayı kendi kolektif kontrolü altına alması sonucu can kazanır..."*la mümkündür. (Marx, age, s. 720, aktaran Kaan Kangal, agy)

LGBT ve Hermafrodit Konusu

> *"Tarihin her özel ya da özgül anında karşımıza çıkan pratik-politik sorunlarda, devrimci sınıf için uğursuz oportünizmi cisimleştiren, kabul edilmesi olanaksız, ihanet niteliğindeki uzlaşmaları ayırt etmek ve bütün güçleri bunların teşhir edilmesine, bu uzlaşmalara karşı mücadeleye yoğunlaştırmak önemlidir"* (Lenin, Sol Komünizm, Eriş Yayınları, s. 58)

Heteroseksizme yaklaşım sorunu, genel olarak devrimci hareketin kanamaya devam eden bir yarası olmakla birlikte, LGBTİ+ kitlelerin mücadele ve örgütlenme deneyimleri devrimcileri bu konuda ileriye doğru adımlar atmaya mecbur kılmıştır. Özellikle 2000'lerden sonra bir eşik aşılmış ve o eşiğin kendisinde ya da gerisinde durmakta ısrar eden her hareket gün geçtikçe daha da gerici bir pozisyona sürüklenmiştir.

"Apocu Hareket"in bu konudaki tavrı ise oportünizm içinde şekillenmiştir. Ancak son süreçte popüler ismiyle "radikal sağın yükselişi" yani faşizmin emperyalistlerin çıkarları doğrultusunda yeniden tahkim edilişiyle birlikte heteroseksist saldırılar artmış ve bu artan saldırılarla da birçok örgüt konuyu ne kadar "aştığını" ortaya koymuştur. "Apocu Hareket"in önemli bir bileşeni olan PAJK, bu konuda -konuşması gereken tek kurum ve karar alıcı organmış gibi- sonunda gerçek görüşlerini resmi olarak ifade etmiştir. PAJK son kongresinde LGBTİ+ları "kapitalizmin yarattığı bir hastalık" olarak tanımlamış ve buna karşı mücadele edilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Ardından ise TJA çıkardığı broşürlerde LGBTİ+lara karşı mücadele edilmesi gerektiğini yazmıştır.

Sınıf savaşımı keskinleştikçe, bu tür örgütlenmelerin ne tarafta yer alacağı da netleştiği için, LGBTİ+ kitlelere artan saldırılarda tavırları ezenden yana olmuştur. Avrupa'da ya da Türkiye ve T.Kürdistanı'nın belirli yerlerinde ve mücadelenin bazı anlarında, bazı "Apocuların" LGBTİ+ hareketi ile daha "dostane" bir ilişki geliştirmiş olması örgütün genel çizgisini ifade etmemektedir. Sıkça DEHAP, HDP ve Sebahat Tuncel gibi örnekler verilse de hem T.Kürdistanı'nda hem de Rojava'da hareketin gerçek çizgisi, defalarca kez kendisini ortaya koymuştur ve koymaktadır.

Bu yazıya konu olan mektupta A.Öcalan, Gılgamış Destanı'nı ele alırken Enkidu ölünce Gılgamış'ın kendisini de öldü saymasının bir eşcinsel aşk vurgusu olduğunu görmemesi, Sümer tanrıçalarının biseksüel kimliklerinden bahsedilmemesi gibi birçok detay bu görüşlerin geçerliliğini ortaya koymakla birlikte, direkt "LGBT" kelimesinin geçtiği bölümü ele almak daha somut olacaktır.

> *"Bu aşağı yukarı üç yüz milyon yıl öncedir. Hem bitkilerde böyle gelişmeler oluyor hem de hayvanlar aleminde. Bazı hayvanlar ısıyla bağlantılı olarak hem dişi oluyor hem de erkek. Dolayısıyla bu katı bir şey değil, dönüşebilir,*

diyalektik bir gerçekliktir. LGBT biliyorsunuz büyük bir tartışma konusu. Hem eril hem dişil özelliklere (hermafrodit) sahip böyle çok sayıda kişi var. Hatta ameliyatla kendini ya erkek yapıyor ya dişi. Böyle ameliyatlar yaygın olarak gerçekleşiyor. Bunda dikkat çeken nokta dişi eril arası aşılmaz bir uçurum olmamasıdır. Tabi ki bunun felsefi sosyolojik yanı çok farklı. Bunun ahlaki boyutu var, topluma yansımış hali var. Bunlar diyalektik düşünce ile aşılabilir. Burada kadının rolüne girmek istemiyorum. Eril dişil ayrımı mucizevi bir şey değil, doğanın diyalektiği gereği bir şey. Bir üstünlük arz etmiyor. Dişil olmak bir üstünlük değil veya eril olmak kutsallık değil. Bunlar özel bir sonuç çıkarılacak bir olay değil. Doğanın diyalektiği gereği bunlar olacak, oluyor. Nitekim biz buna farklılaşma dedik farklılaşma olmazsa yaşam olmaz. Yaşamın anlamı farklılaşmayla bağlantılı. İşte tek bir kişi hem nasıl dişil hem eril olacak? Yaşayamadıkları günümüzde belli. Hermafrodit adam hem eril hem dişil nasıl oluyor? Geleneksel ahlak bu kişileri mahkum ediyor. Ama bana göre bu bir sorundur. Operasyonlarla erkeklik yönü öne çıkabilir, kadınlık tercihi öne çıkabilir, ikisi de değerlidir diyelim. Doğa seni ikiye ayırsa bu ikiye ayrılmayı bir özgürlük imkanı, bir farklılık olarak göreceksin o farklılığın anlamı var. Dişilin de anlamı var erilin de. Toplumda da bu vücut bulmuştur, mühim olan bunları karşıt hala getirmemektir. Karşıt hale getirme işte sorunun başlangıcı oluyor."

A.Öcalan'ın PKK'ye yazdığı mektupta bahsettikleri, gerçek görüşleriyle ciddi bir çelişki oluşturmaktadır. Zira eşcinselliği "hermafroditlik" parantezine almakta, konuya pek de dokunmak istememektedir. Bugün LGBTİ+ kitlelerin ideolojik-politik-felsefi-bilimsel-toplumsal olarak katettikleri yolu "ısı değişimine bağlı olarak bazı canlılar hermafrodit olabilir" diyerek değersizleştirmektedir.

Yine "ideal" eril ya da dişil varlık olamayacağını, her vücudun çeşitli özellikleri olduğunu, cinsiyet skalasının varyasyonları olduğunu ağız ucuyla ifade ederken hermafroditlerin de gelişen teknolojiyle iki cinsiyetten birisine "bilimsel olarak hangisine yakınsa" ona atanabileceğini ve bu şekilde "uyumlu" hale getirilebileceğini ifade etmiştir. İnterseksler in illa bir cinsiyet kimliğine atanması hedefiyle ameliyat geçirmesi gerektiğini savunmaktadır. "Biyolojik yakınlığa" indirgeyerek kişinin kendi bedeni üzerindeki söz hakkını sıfırlamış olmanın yanında bir de "eril" olan cinsiyete yakın olduğu halde kendisini erkek olarak tanımlamayan, bu atanmış cinsiyete uygun yaşamayan ve üstüne üstlük bir de cinsiyet uyum sürecine girmeyi tercih eden kişileri ötekileştirmektedir.

A.Öcalan'ın bu konudaki görüşleri, kesinlikle ikili cinsiyet sistemine dayanmakta ve LGBTİ+ kitlelerin hayatlarının her anını maddi olarak kuşatmış olan heteroseksizmin yine ve yeniden ifade ettiği "zihinsel devrim" ile aşılabilir olduğu üzerine kuruludur. Bununla birlikte "karşıt hale getirenin" esasta trans aktivistler olduğu görüşünü de buradan savunmaya devam etmesinin önünde bir engel kalmamaktadır. Çünkü faili ve mefulü belirsizleştirmiş ve eşitlemiştir.

A.Öcalan Gerçekte Neye Karşı?
Marks ve Komün

"Bu nedenle hiçbir dönemde, yüksek perdeden söylenen sözlerle gerçek belirsizlik ve

> *beceriksizliğin, yenilik için daha coşkulu bir çabayla eski rutinin daha köklü egemenliğinin, toplumun bütününün daha belirgin bir uyumuyla unsurlarının daha derin bir uzaklaşmasının daha karmaşık bir karışımını bulamayız"* (Marks, 18. Brumaire)

Dünya proletaryasının iktidar mücadelesinde bugüne kadar yaşanan deneyimler, nelerin yapılması, nelerin yapılmaması gerektiğini göstererek, kısacası olumlu ve olumsuzundan dersler çıkartmayı olanaklı kılarak ilerlemektedir. Mevcut devlet yapısına dokunmadan ve "silahsızlanarak barışçıl mücadele yöntemleri" ile mevcut devlet yapısının değişemeyeceğinin en büyük ispatı Paris Komünü'dür.

Marks, Fransa'da İç Savaş adlı yapıtında, Paris Komünü deneyiminin gerçek sırrını şöyle ortaya koyar: *"Komünün gerçek sırrı şuydu: Komün esasen bir işçi sınıfı hükümeti, üreten sınıfın gasp eden sınıfa karşı mücadelesinin ürünü, emeğin iktisadi kurtuluşunun gerçekleşmesini sağlayan nihayet keşfedilmiş siyasal biçim idi."*

Bu yapıta yazdığı 1891 tarihli giriş yazısında Engels ise komün tipi iktidarın yalnızca geçmişe oranla değil, geleceğe yönelik olarak da taşıması gereken çok önemli bir özelliğe değinir. İşçi sınıfı iktidara geçtiğinde, sadece eski baskıcı devlet makinesini parçalamakla yetinmemeli, yeni efendilerin türemesine fırsat vermeyecek önlemleri de almalıdır:

> *"Komün, işçi sınıfının iktidara gelir gelmez eski devlet aygıtıyla yönetmeye devam edemeyeceğini hemen kabul etmek zorunda kaldı; henüz yeni elde ettiği kendi egemenliğini yeniden yitirmemek için, bu işçi sınıfı, bir yandan o zamana değin kendisine karşı kullanılmış bulunan eski baskı aygıtını ortadan kaldırmalı ama, öte*

yandan, kendi vekil ve memurlarını her an ve istisnasız görevden alınabilir ilân ederek, onlara karşı da güvenlik önlemleri almalıydı... Başlangıçta toplumun hizmetkârları olan devlet ve devlet organlarının, toplumun efendileri durumuna dönüşmesini –ki önceki bütün devletlerde görülen kaçınılmaz bir dönüşümdür– önlemek için, Komün, iki şaşmaz araç kullandı. İlkin, yönetim, adalet ve öğretim işlerindeki bütün görev mevkilerini, ilgili herkesin genel oyuna dayalı olarak seçime ve bu aynı seçmenlerin her an azletme hakkına tâbi kıldı. Ve, ikinci olarak, en aşağısından en yükseğine, bütün memurlara, yalnızca öbür işçilerin aldıkları kadar ücret ödendi... Böylece, temsil organlarına gönderilen delegeler için, ayrıca ilâve edilmiş bağlayıcı talimatlar dışında, mevki ve ikbal avcılığına karşı etkili bir engel konmuş oluyordu."

Komünistlerin, Komün deneyiminden öğrendikleri çok fazla şey bulunmaktadır. Bunlardan en önemlisi, belirli bölgelerle vs. sınırlı kalmadan, devlet aygıtının tamamını ele geçirmeye ve onu yıkıp burjuvazinin yeniden üremesinin önüne geçecek bir sistem yaratmaya yönelmektir.

Nitekim Lenin'e karlar içinde o meşhur yuvarlanışını yaptıran şey, Bolşevik Devrimi'nin şans eseri Paris Komünü'nden bir gün fazla yaşaması değil, doğru bir politika izlediklerinin somut biçimde ispatlanmış olmasıdır.

Komün'ün ardından şüphesiz herkes kendi dünya görüşüne uygun dersler çıkarmıştır. A.Öcalan da bunlardan birisidir. Lakin A.Öcalan'ı farklı kılan şey, yazdığı mektupta da somut biçimde ortaya koyduğu gibi, Marks'ın Paris Komünü değerlendirmesine değinirken bile kendini haklı çıkarmak için tarihsel bir çarpıtmaya gitmesidir.

Marksistler, Komün'ün önemli bir parçası olmalarına rağmen Proudhonculara ve Blanquistlere oranla daha az sayıda olmaları sebebiyle, kolay biçimde "Komün karşıtı" ilan edilebilmektedirler. Oysa onlar, yaptıkları hem olumlu hem de olumsuz değerlendirmelerle Komün'ü işçi sınıfı önüne bir fener olarak koymuşlardır.

Marks bir yandan belki "sezgisel" olarak, Paris Komünü'nü bir "erken doğum" şeklinde değerlendirirken diğer yandan da Élisabeth Dmitrieff gibi birçok kişinin Paris'e gitmesi ve Komün'e katılmalarını örgütlemiştir. Ancak "Komünün kadınları"nı düşündüğümüzde akla en çok gelen kişi Louise Michel'ken birçok zaman, hatta sıklıkla Élisabeth Dmitrieff'i unutmak bir tesadüfü değil, bir tercihi ifade eder. Marks'ın ve MLM'lerin bütün yazılanlara ve yapılanlara rağmen "Komün karşıtı" ilan edilmeleri de aynı tercihin sonucudur.

A.Öcalan da, bu tercihten hareketle mektubunda,

> *"İşte Marks ömrünün son yıllarında Paris Komünü dolayısıyla yakından tanıdığı birçok insan ölmüş çarpıcıdır. 17 bine yakın komünarın öldüğünden bahsedilir. Bunların anısına Paris komünü diye bir değerlendirmesi de var. Kapitali bırakıyor. Çünkü onun öngörüleri büyük bir darbe almış. Bana göre onun içsel bir kırılması var. Komün düşüncesi üzerine eğiliyor. Sınıfı fazla kullanmaz, komün kavramını da kullanıyor"* ifadelerini kullanmaktadır.

Marks ve ardılları, Komün'ü ele alırken sıkı bir değerlendirme yapmıştır. Proletaryanın iktidarı ele geçirebilmesinin yolunun daha bütünlüklü olarak devleti ele geçirmek olduğunu ortaya koymuşlardır. Nitekim, Bolşevik ve Çin Devrimleri bu değerlendirmelerin sonucudur.

Buradan hareketle şunu söylemek hiç de abes olmayacaktır: Kendisini denk ve hatta aşkın bir seviyeye koysa da, Marks bir parrhesiastes ["herhangi bir çekince veya korku duymadan gerçeği söyleyen kişi"] iken A.Öcalan bunun tam tersidir. A.Öcalan'ın görüşleri, gerçekle örtüşmemekle kalmaz egemenlerin de ilgisini çeker. Zira Yunan felsefesinin de sıkça dikkat çektiği gibi "hakikat" kendi düşüncelerimiz değildir. Ve ancak hakikat ile kendi düşüncelerimiz örtüştüğü durumda egemenleri rahatsız edecek bu gerçeğin risk alarak ifade edilmesi doğruyu söylemek/parrhesia ["cesurca hakikati söyleme"] örneğidir.

Lenin ve Ulusal Sorun

Lenin, ulusal sorun meselesini ele alırken elbette olmayan bir şeyi keşfetmemiştir. Ulusal sorunla ilgi tartışmalar o dönemde de oldukça canlı tartışmalardır. Bu sorunun çözümü ise proletaryanın omuzlarına kalmıştır. Bu nedenle ulusal sorun konusunda uzun tartışmaların ve kafa yoruşların dönemi anlatan romanlara dahi konu olduğunu görürüz. Bazen olumlu bazen olumsuz şekilde ortaya çıkan bu örnekler, devrimden çok önce Bolşeviklerin kendi içlerinde farklı anlayışların çatıştığını da göstermektedir. Bunun en güzel örneğini devrimden on yıl önce yazılmış olan Bogdanov'un Kızıl Yıldız eserinde görmek mümkündür. Lenin ve ardından Stalin, bu konuya dair yazdıklarında ise meseleyi en duru biçimde proletaryanın çıkarları doğrultusunda ortaya koyarlar.

Bu sorun, A.Öcalan'ın mektubunda da ortaya koyduğu gibi görülüyor ki, Kürt hareketi devlet kavramını ulus-devletle kesin karıştırmakta ve birbiriyle eşitlemektedir. Ortada bir devlet varsa, bu mantıken ulus-devlet formunda olacaktır fikriyatı, tüm metinlerin ruhunu oluşturmaktadır.

Oysaki, A.Öcalan'ın ortaya koyduğu ideolojik yönelim, bu tarihsel gerçeklikleri "yeterince dikkate almamakta" ve Sovyetler Birliği deneyimini "kapitalizmin soldan beslenmesi" olarak kodlamaktadır. Bu yaklaşım, sosyalizmin ulusal sorun karşısında

geliştirdiği katkıların üzerini örten, hatta onları "devletçi" kategorisine indirgeyen bir soyutlamaya yol açmaktadır. Oysa gerek federatif model gerekse özyönetim ilkesi, sosyalist hareketin ezilen uluslara yönelik kuramsal ve pratik açılımlarının önemli unsurlarıdır. Sosyalizmde yaşanan geriye dönüşler de basitçe ulus-devlet inşasının bir sonucu değil, çok daha karmaşık iktisadi, politik ve ideolojik süreçlerin sonucudur.

Bu anlamıyla, MLM dünya görüşünde Özgürce Ayrılma Hakkı'nı (ÖAH) yalnızca devletleşmeyle özdeşleştirilmediği hatırlanmalıdır. ÖAH, esasen ezilen ulusların politik eşitliğini güvence altına alan bir ilkedir. Ayrılma hakkı, bu eşitliğin yalnızca en ileri ifadesidir; bir ulusun devletleşmeyi seçip seçmemesi, onun kendi tarihsel ve toplumsal koşulları içinde belirleyeceği bir meseledir. MLM'lerin iddiası, tüm ulusların bu hakka sahip olmasıdır. Ayrılma hakkı da dâhil "tam hak eşitliği", ulusal eşitliğin ve gönüllü birliğin asgari koşuludur. Dolayısıyla, ÖAH'nın devletsiz demokrasi, konfederal yapı ya da radikal özyönetim gibi alternatiflerle çeliştiği yönündeki yorumlar, MLM dünya görüşünün bu hakkı nasıl temellendirdiğini kavrayamamaktır.

Mao ve Zorun Rolü

PKK, belirli bir düşünce sistematiği içinde ortaya çıktığında dönemlerindeki birçok ulusal kurtuluş hareketi gibi Maoizm'den etkilenmişti. Son yıllarda pek anılmasa da daha önce Halk Savaşı ve Demokratik Halk Devrimi tezlerinden alıntılar yaptıkları birçok yazılarında görülmektedir. Ve daha önce savundukları birçok şeyi reddederken Demokratik Halk Devrimini de de es geçmemiştir.

A.Öcalan daha önceki yazılarında Lenin ve Stalin'e saldırırken yükselmekte olan Çin sosyal emperyalizmini karşısına almıyor, onların hala Mao'nun çizgisini savunduğunu iddia ediyordu. Üstelik tüm dünyada Maoistler, Çin sosyal emperyalizmini teşhir ederken...

Uzun Süreli Halk Savaşı stratejisinden yararlanırken zamanla Maoizm'le aralarına daha net çizgiler koyma ihtiyacı hissettiler. Hatta öyle ki artık DHD, BPKD, Mao isimleri hiçbir biçimde anılmaz oldu. Sadece yürüttükleri savaşı Devrimci Halk Savaşı olarak adlandırdılar. Şimdi ise bundan da vazgeçtiler.

Son olarak A.Öcalan, kendisinin "modernite" diyerek tanımladığı emperyalist-kapitalist sisteme karşı mücadeleyi ele alırken perspektif metninde *"Mao bu teoriyi sömürgelerin kurtuluş mücadelelerine uyarlamaya çalıştı, sınırlı kaldı. Bütünlüklü bir sistem analizi ve alternatif çözüm geliştirebilirdi eksik kaldı"* diyerek Mao'nun tezlerini oldukça dar bir alana indirgedi.

"Kürdistan'da zorun rolü"nden yola çıkıp gelinen aşamada tarihte zorun rolünü reddederken, Mao'ya saldırmadan bunu tam olarak yapamazdı. Özellikle de emperyalizmin korkulu rüyası haline gelmiş olan tezleriyle Mao'ya hem vurmanın hem de onu önemsiz göstermenin bir yolunu bu şekilde bulmuş oldu.

Emperyalizm ve Enternasyonalizm

> *"Emperyalizm her yere özgürlük değil egemen eğilimi götüren mali sermayenin ve tekellerin çağıdır. Bu eğilimin sonucu ise şöyle olmaktadır: Siyasal rejim ne olursa olsun her planda gericilik ve bu alanda mevcut uzlaşmaz karşıtlıkların aşırı ölçüde yoğunlaşması, aynı biçimde ulusal baskı ve ilhak eğilimleri de yani ulusal bağımsızlığın bozulması da özellikle yoğunlaşmaktadır. Çünkü ilhak, ulusların kendi kendini yönetme hakkını çiğnemesinden başka bir şey değildir."* (Lenin, Emperyalizm, s. 136, Sol Yayınları, 12. Baskı, 2009)

Her politik hareket, etkili olabilmek ve hedefine ulaşabilmek için yalnızca söylem değil, aynı zamanda bir önderlik anlayışına

da ihtiyaç duyar. Bugün Orta Doğu'da işçi sınıfı ve ezilenlerin yaşadığı önderlik boşluğu, kitlelerin devrimci kimliğini inşa edememesine de neden olmaktadır. Emperyalizm bugün Orta Doğu'yu kasıp kavururken "emperyalizme karşı" söz söyleyenler ise R.T.Erdoğan gibi emperyalizmin bir numaralı işbirlikçileridir. Ya da emperyalistler tarafından devrimci güçlere karşı örgütlenmiş olan dinci-gerici örgütler ve çetelerdir. Orta Doğu halkları emperyalizme karşı olan öfkelerini önderlik sorunuyla boğuşan devrimci harekete aktarmak yerine milliyetçi-dinci-gerici örgütlerin programlarına yedeklenmektedirler.

Devrimci hareketin bu negatif konumlanışı, kendi içinden değerli önderler çıkartma ya da pratikler gerçekleştirme yeteneğini köreltmiş, politika üretmek yerine tepki üretmeyi meşru hale getirmiştir. Orta Doğu'da devrimci hareketin yaşadığı krizler kitleler nezdinde coşku uyandıracak bir hareketin ortaya çıkmasını zorlaştırmakta, ancak somut koşullar sürekli bir arayışı da canlı tutmaktadır.

Özellikle Kürt ulusal sorunu özgülünde Orta Doğu'da etkili bir önderlik anlayışı yaratılmıştır. Ancak bu önderlik de bırakalım emperyalizme karşı söz söylemeyi bir kelime dahi emperyalizmden bahsetmemektedir. "Yeni sömürgecilik" diye ele aldığı konuda bile emperyalist-kapitalist sisteme yönelmek yerine MLM bilimine saldırmaktadır. Bir yandan ise yukarıda da belirtildiği gibi MLM bilimiyle özdeşleşmiş terimleri kullanarak onları "yapı-bozuma" uğratmaktadır. Sözgelimi D.Trump'ı ve kararlarını içinde bulunduğu toplumsal koşullar, ABD siyasetinin üzerindeki tekelci sermayenin etkisi ve baskısı olmadan değerlendirmek; savaşı sadece kişisel hırslara indirgemek ya da bu dayanakları göz ardı ederek "savaşçı zihniyet" ile sınırlamak, bir analiz değildir.

Elbette emperyalizmin saldırıları arttıkça kitlelerin arayışlarının da arttığı bir gerçektir. Marks'ın ünlü tezi burada bir kez daha kendisini göstermekte ve hayat boşluk tanımamaktadır. Devrimcilerin içinden geçtiği bu önderlik krizi, sadece kişilere indirgenemez. Bu daha derin bir sorundur: Kitleler içinde tutarlı

bir politik kimlik oluşturulamamış, kitlelere iktidarı hedefleyen bir yön veren değil, bir tepkisellik sunabilmiştir. Politik aidiyetin yerini geçici heyecanların alması, buhranı kalıcılaştırmakta; önderlik edebilmenin değil, pozisyonun kutsandığı bir yapıda, kurumsal hafızalar da, toplumsal karşılık da giderek zayıflamaktadır.

Politik kutuplaşmanın en sarsıcı tezahürü, etik tutarlılığın kaybıdır. Bugün Orta Doğu'da birçok örgüt, savunduğu ilkelere yalnızca karşıtlarını yargılamak için başvurmaktadır. Özellikle daha kitlesel olan hareketler çevresinde yaygınlaşan söylemler, etik ve bilimsel iddiaların yalnızca birer araç haline geldiğini göstermektedir. Kadınlara yönelik şiddetin örtbas edildiği, LGBTİ+ların seslerinin kısılıp yok sayıldığı milyonlarca pratik örnek bulunmaktadır.

İran-İsrail savaşında konumlanırken de ilkeler yerini gündelik çıkarlara bırakabilmektedir. Varlıklarını sürdürmek için bir savaş yürütmek zorunda olan Rojava'da ya da Filistin'de yaşanan yoksulluk karşısında kitlelerin verdiği tepkiler de benzer bir durum ortaya çıkarmaktadır. Yine Türkiye'de dönem dönem belediye işçilerinin seslerini çıkarmalarının "iktidarın saldırıları" nedeniyle engellenmesi örneklerinde olduğu gibi...

Bu anlamıyla post-modernizmin Orta Doğu'da nasıl bir suret yarattığı meselesi pragmatizm ve pozitivizmle hesaplaşılarak anlaşılabilir. Komünist önder İbrahim Kaypakkaya; *"Halkın menfaati ile partinin menfaati çeliştiği zaman Marksist-Leninistler, halkın menfaatinden yana çıkarlar. Bu hizipçilik değildir. Partinin menfaati adına, halkın menfaatlerinin karşısında yer almak, işte budur hizipçilik"* dediğinde tam da bu anlayışları işaret etmiştir. Bu da yaşanan bu sorunun, bugünle sınırlı olmadığını göstermektedir.

Özellikle son birkaç yıldır yeniden yükseltilen "toplumsal barış" vs. söylemleri sözde "halkın istemi ve çıkarları" için yükseltilmektedir. Ancak esasta A.Öcalan'ın da diğer PKK önderlerinin de mevcut sürecin maskesini düşürenlere karşı verdikleri tepkiler gerçeği ortaya koymaktadır. Yürütülen

siyasetin halkın çıkarları ile pek bir ilgisinin olmadığı ifşa olmuştur.

Enternasyonalizm anlayışını da özellikle Rojava Devrimi ile birlikte elde ettikleri imkanlarla alt-üst etmişlerdir. Enternasyonalin kuruluşunun kendisi dahi bugün A.Öcalan'ın savunduğu fikirlere karşı verilen mücadeleler sayesinde olmuştur. Proudhon ve Bakunin gibilerine karşı yürütülen mücadele sayesinde Enternasyonal kurulmuş, Kautsky'e karşı verilen mücadelede ise yeniden ayakları üzerine dikilmiştir. Enternasyonalizmin savunduğu şey, sömürge ve yarı sömürgelerden emperyalizmin sökülüp atılması, emperyalist merkezlerde de halkın bu doğrultuda örgütlenmesiyken bugün tıpkı daha önce de görülen manzaralar yeniden ortaya çıkmıştır.

Emperyalizme ve kapitalizme karşı savaş verilmeden barışın inşa edilemeyeceğini söyleyenler "savaş çığırtkanlığı" yapmakla suçlanmakta, enternasyonalizm ise sahte bir "barış" düşüyle itibarsızlaştırılmaktadır.

Sonuç

Emperyalist-kapitalistler yeni bir paylaşım savaşının ön hazırlıklarını yaparken bir taraftan da kendi cephelerini tahkim etmektedir. Böylesi bir süreçte ise elinde silah olan ve devletin kontrolü dışında kalan bir gücün varlığı işlerine gelmemektedir. Bununla birlikte Kürtlerin dört parçada maruz bırakıldıkları tüm ulusal baskı ve şiddet ABD emperyalizmi başta olmak üzere batılı emperyalistlerce ustaca kullanılmaktadır. Rusya, Çin ve İran'ın Ortadoğu'daki etkisini kırabilmenin yollarından birisi olarak kanayan bir yarayı ustaca kullanmaktadırlar. Ancak bunu yaparken etkin ve oldukça güçlü olan PKK ve PAJK gibi güçlerin de kendi kontrollerinin dışına çıkabilecek bir pozisyonda olmamaları gerekmektedir. Bu nedenle A.Öcalan'ın mesajları tüm dünyada emperyalistlerin en çok satan gazetelerinde manşet olmuştur. ETA ve IRA gibi örneklerin ardından Tamil Kaplanları ve FARC örnekleri yaşanırken ezilen dünya halklarının aklına kazınan düşünce "mücadelenin sistem içi yöntemlerinin" de

olduğuydu. Bütün bunların ardından yaşananlar ise emperyalist-kapitalist sistem içerisinde sorunların ezilenlerin lehine çözülmeyeceği gerçeğini ispatladı.

A.Öcalan'ın yaptığı çağrının yukarıda verilen örneklerden farkı ise en başından beri adım adım bu yöne doğru ilerlemesiydi. Mesele yalnızca örgütsel olarak sıkışmak, savaşın çıkmaza girmesi vs. değil, (Ki bunlar bir savaşta olabilecek gelişmelerdir.) düşüncelerinin temellerinin nerede olduğu meselesidir.

A.Öcalan'ın görüşleri Proudhon'dan Kautsky'e, Negri'den Foucolt'a, Kruşçev'den Bookchin'e birçok revizyonist, reformist ve anarşistin görüşlerini andırır. Bunlardan hangisine daha çok benzediğinden önemli olan ise düşüncelerinin mevcut sistemi yıkıp yerine yenisini kurmak gibi bir zemine oturmamasıdır. Sistem içinde de barış içinde birarada yaşanılabileceğini tekrarlar.

İçinden geçilen süreç ise bunun tam tersini göstermektedir. Dünya proletaryasının ve ezilen halkların aklına silahsızlanma kazınırken emperyalistler ve işbirlikçileri silahlanmaya yatırım yapmaktadır. Sistem içinde de "özerk-demokratik" yapılar kurulabileceği düşüncesi tekrar edilip dururken, Filistin başta olmak üzere tüm Ortadoğu ve dünyada katliamlar sürmektedir. Bunların boyutlarının artacağı ise bir gerçektir. Sovyet ve Çin devrimlerinin gösterdiği gibi bütün bu gidişata ise ancak proleter devrimler ve demokratik halk devrimleri dur diyebilir.

Link: https://www.tkpml.com/ocalanin-perspektifi-uzerine-notlar-kim-icin-ve-ne-icin-perspektif/?swcfpc=1